МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

Свет — Арадувл 1923 шера дениз

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІайн обкома, Нохч-ГІалгІайн АССР Лакхахьерча Советан Министрийн Советан орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

№ 28 (2878). | Шоатта, 29 февраль 1964 шу. | Мах 2 кап.

ТІЕХЬАДУСА БОАХАМАШ — хьалха латтарий боарамга!

ІалаьмаІте чІоагІа дегаш гІоздаьнна, чуйнна къахьегаш ба укх деношка Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхой КПСС ЦК февральски Пленума решенеш толамца кхоачашъяра. Дерригача советски халкъо санна, тІадерзадаьд цар хІана шоай низаш юртбоахама производствана интенсификаци яра, из дІахо юрта боахам айбара керттера лостам, цул хІама хьакхолла низаш дегІадоаладара керттера никъ хиларах тарра. Боахам интенсивно лелабар яхар — из да лаьттан хІара гектара тІара дуккагІа продукци йоаккхилга, механизаци химизаци ларда тІа къахьегама овсарле лакхъелга, продукцега дІадодар чухнаьа довккхилга, продукце единица яккхарга дІабода къахьегамни средстваш эггара кІезигагІа а хулийташ дуккагІа илат, дулх, шура, кхьйола продукташ йоахилга. Уж декхараш дизза кхоачашдара хІана республика колхозашкен совхозашкен шерра социалистически ихь яьржай.

Семилетка яхлагІча шера юртбоахаме керда коталонаш ихар духьа чІоагІа къовсам лоаттабу юртбоахама къахьегамхоша, лерттІа біаьстанна кийчо е еш. ХІара ди белгалдоакх цар къахьегама кердача коталонашца.

Иштта баьржача дерригача халкъа къовсаме Іалаьмате боккха лоархІам болаш гІулакх да тІехьадуса боахамаш хьалха латтарий боарамга кхоачадар, из болх КПСС ЦК февральски Пленума решенеш. ца хьалхлё а делаеш, массанахьа кхетамца віаштІехьбаккхар.

Республике укх тІеххьарча хана чІоагІа къахьийгад тІехьадуса боахамаш ца хилийтара, хІьта цу хьакъехьа хІанале а дуккхача боахамаша доккхий толамаш даьхад. ТІехьалатташ дола боахемаш белгал а даьха, хоадам болдаш йола мероприятеш віаштІехьъяьхай лоацдача хана уж дегІадоаладара. Хьалха латтача колхозашен совхозашен декхараш тІанийцад тІехьалаттачарна новкъостал дергдаш. Цу тайпара материалаш оаха дуккхаза кепа текай газета оагІош тІа.

Эсалча боахамашка дикагІйола кадраш хьожаяьй. Церна юкъе ба агрономаш, зоотехникаш, иштта кхыболй а юртбоахама специалисташ. Сунженски производственни управленера Орджоникидзе цІерагІа колхоз чІоагІа тІехьаюсаш яр. ХІанз цига председателалла хержав Сунженски райисполкома председателала болх беш хинна нов. Тангиев. Цу тайпара масалаш кхы а да.

ТІехьадуса боахамаш ца хилийтара баьржача къовсаме хьинаре дакъа лоац республика маякаша а. Урус-Мартана производственни управленерча «Красноармейский» совхозерча коммунистически къахьегама цІи лелаеча тракторно-полеводчески бригада бригадира Кагерманов Овлхазара шиъ бригаде хьанийцай тІехьаюсаш хинна лоалахой бригада. Цун болам шерра хьаллаьцар Нохч-ГІалгІайчен дуккхача маякаша.

Бакъда, иштта дІаболабаь из болх ледара латташ моттигаш я республике. ЧІоагІа лоархІаме да, массайолча моттиге санна, тІехьадусача боахамашка хІанз лерттІа біаьстанна кийчо яр. Дукха кхоачамбоацараш да цу балха юкъе Урус-Мартана, Шаьла, Наьсарен производственни управленеі цхьадолча боахамашка. Из гІулакх віалла ла метаргдолаш дац. КПСС ЦК февральски Пленумо белгалдаьккхад тІехьадуса боахамаш хулга дІадаккхар — из эггара лоархІамерчарех цхьа гІулакх долга. Производственни управленеш, цар парткомаш, колхозийн совхозийн юкхьанцара партийни организацеш декхарийла я лоацдача хана тІехьадуса боахамаш хургдоаца гІулакх віаштІехьдаккха.

Эггара лоархІамегІа да тІехьадусача боахамашка дикагІйола, болх віаштІехьбаккха хоаргдола кадраш хьожаяр. ДуккагІча даькъе колхоз, совхоз рентабельни ца хилара бахьан да лерттІа боахам лелабе ца хоаш бола нах церна керте латтар. Из къаьгга хьагойт укх масало.

Дуккхача хана дена тІехьаюсаш хьайоагІар Шелковской производственни управленера «Червленский» яха колхоз. Шортта доахъер ца кийчдар бахьан долаш жа, доахан довра. Цига хьалха хиннача правленеі председатела цов. Васильковеі кхетамца доаа даццар боахама. Дукха хе яц цига керда председателалла нов. Савченко хержа. Лоацдача хана доккхий толамаш даьхад колхозо. Из хьалха латтарий боарамга кхоачаргхилара белгало гуш я.

ТІехьалаттача боахамашта кулгаьде хьожабе беза хьалха латтача колхозашкара дика опыт йола специалисташ, иштта производственни управленешкара специалисташ, дикагІ бола инспектораш - организатораш.

Массаза терко е еза колхозхой материальни бесам совбаккхара гІулакхаш віаштІехьдахара.

ХІара производственни управленеа хьалхашка латта декхар да тІехьабуса цхьаккха боахам ца хилийтар. Уж массаза а кийча хила еза цу балха отчет яла.

Къаьстте терко е еза тІехьаюсача лоаман колхозий. Цига эггара хьалха белгалдаккха дезар, боахама пайдаегІа йола культураш харжар да. Цхьайолча эсаларча лоаман колхозашка тайп-тайпара материальни рузкъа арахецаш йола мастерскеш яхка мегаргъя.

Айбе беза тІехьадусача боахамашкарча къахьегамхошта юкъера политико-массови болх, шерагІа йоаржае еза социалистически яхь.

Юрта боахам интенсивно лелабара чудоагІаш да Іилманен хьалха латтача опытан карагІдаьнараш эггара шерагІча боараме производствана юкъекхухьалга.

Республика производственни управленей, партийни комитетий, партийни комсомольски организацей сийлен декхар да лоацдача хана тІехьадуса боахамаш хьалха латтарий боарамга кхоачадара беррига низ тІабахийта къахьегар.

«Чечингсельстрой» треста керттерча механика К. Никитченкос тайп-тайпара диаметр йола полиэтиленови турбаш віашагІхетта цкий тайпара устройство хьаьхй. Турбай тайп-тайпарча диаметрашка хьежжа цу чоалхане йоацача электронагреватель и прибор дІа-хьа меттара-эккаргйоацаш шин оагІорахьа харшаш да даьха. Из устройство 150 — 180 градусага кхоачаш йІоахъелча цу харшашка хьачуоттаю вокх турба юхьаг. Из температура лакха хиларга хьежжа цхьа минут йоаллашельа віашагІхотта йиш йолаш хул уж. Уж шелъенначул тІехьагІа, хетта йоацачар санна чІоагІа хул турбаш устройство чоалхане йоацаш я, моллагІча мастерске хьае віаштІехьдаргдолаш а я. Цу устройствех халкъа боахамо боккха пайда эцаргба.

Сурта тІа: «Чечингсельстрой» треста керттера механик К. Ф. Никитченко полиэтилена турбаш хотташ ва.

В. Байдалова сурт тенсто.

ПЛАН ШИ ДИ ХЬАЛХА

Грозненски химически заводе январь бетта план 106,4 процент кхоачашйир. ТІанийцача социалистически декхарел 3,4 процент дуккагІа хул из. ХІьта бедал, кхьйола реагенташ кхоарца 6 эзар сом кхоле а віаштІехьдаьннад завода коллективо цу бетта.

Къахьегама темпаш февраль бетта дІахо а лакхъеш хьабоагІа коммунистически къахьегама цІи яккхара къовсам лоаттабеча Грозненски химически завода нов. Кудринске кулгалдеча № 7 йолча цеха технологаш. Февраль бетта план 2 ди хьалха кхоачаш а яь итташ эзараш соний маькха продукци март бетта чотах арахийций цар. Кхоьй дуккха электроэнерги, пар, хий, кхы, йоал реагенташ. Цехе болх беш ва коммунистически къахьегама 57 ударник. Цар шоай балха опыт дІайовзийт цеха кхыче болхлошта. Нагахьа сег вац тха йоаккхача коллективана юкъе деша ца вагІаш. Цехе болх беш йолча экономически кружокашка, семинарски группашка, хьалха латтача опытеи коммунистически къахьегамен школашка хьалхле лелаерий балха опыт лерттІа хьаьца віаштІехьдоал хІаране. Укказа дуц оборудованена доал дикагІа мишта дерг. да, цунга ремонт йоацаш болх дуккагІа фу дича байта тарлургда.

ХІьта спирт доаккха шоллагІа агІа болх бе йолаялийтара аппаратчикаш безаш хилар заводе. Цеха «А» смена боккхагІаболча аппаратчикаша нн. Федоренкос, Волиякова, Мовсяяна, кхыбараша лоацдача хана кхоачаяде лаьрхІар из гІулакх. Цар аппаратчика говзал Іомайяр къонача болхлошта нн. Плузберга, Свиридовскена, Борискина, кхычарна. ХІанз аппаратчика декхараш лерттІа кхоачаш а беш дукха ха йоацаш хьайийлача спирт доаккхача шоллагІча ағІан тІа болх беш ба уж.

Семилетка яхлагІа шу—тха коллективо къахьегама толамаша белгалдаккха лаьрхІа шу да, аьлар цеха партийни бюро секретара нов. Носа. Спирт даккхара боккхача лоархІаме бедая я цига арахецар. Цудухьа духхьал шийна продукци мара яра а ца лецаш шера план 25-ча декабре кхоачашъяра социалистически декхараш тІанийцад шиъ юкъарча собрание тха коллективо. Цунца цхьана, лоархІам беш да махулла дуккагІа къахьегама овсарле лакхъелга, продукцега дІадоадар лоацдолга, рационализаторски предложенеш балха юкъейоалаяра чотах итташ эзар сом ахча пачаахьалкхеяна кходелга, кхьдараш. Уж декхараш хаьал хьалха кхоачаш а даь цехах коммунистически къахьегаме сийлен цІи тиьла бокъо йоаккхнага — из я укх шера тхо кхача тІерта лакхале, аьлар партийни бюро секретара.

Керда шу доладалалельа даьхача къахьегама толамий лоархІам бича кхоачашкулурга аьнна хетаду цу коллективо лерхІар. КПСС ЦК февральски Пленума сийна заводе цехашта юкъе яьржача яхье хьалхара моттиг яккхарца карара кара тела Ше байракхи ахчан совгІати лаьккхад цо. ХІьта из байракх карара ца хилийтара цеха коллективо йоаржаньча яхье кху а 5 процент лакхъелар къахьегама темпаш. Шоай болх март бетта а цу боарамагІа дІабахьа лерхІ цеха технологаша. Цу гІулакха белгалбаьнна дика къахьегаш ба коммунисташ, дика общественникаш бола слесараш Маиев Мовлади Дакаев Іабдули, машинист Длагенов Юрий, слесарь Дементьев Василий, кхыбараш.

М. ТУМГАЕВ.

ГЕРЗ ДІАДАККХАРА, МАШАРА. КЪАМАН ЛОІАМА ТІЕХЬАРЧА КАГИРХОЙН СТУДЕНТИЙН ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРЧА КОНФЕРЕНЦЕ ДАКЪА ЛОАЦАРАШКА

ФЛОРЕНЦИЯ.

Дег тІара даькъала дуц аз шо, Флоренце віашагІкхийтта дунен кагирхой вникалаш. Шун конференци гулъяро тешал ду машар чІоагІбара, массане а шІендаьгера дІадоаккхилга віаштІехьдаккхара гІулакха юкъе, къаман-къортамукъален боламо керда толамаш дахара гІулакха юкъе мамогта дуккагІа шоашкара довгІаш дола дакъа лаца гІерташ къона тІехье хилара.

Из дика да, эггара лоархІамегІа дола хІанзера проблемаш къоастаеча юкъе хьинаре дакъа лоацаш кагирхой хилар. Шо къоне да, кхоане йоккха я шун.

Шоай хьинар совдоаладе оаш адамий кхоане маьрша хилийтар, дерригa халкъаш паргІатех ирсе хилийтар а духьа лоаттабеча къовсамеі ЧІоагІъе машаран герз дІадаккхарех тІехьа, къаман лоІам бахьан долаш колониализмаен империализмаен духьала къовсам лоаттабеча кагирхой дерригача мутІарий цхьоагІон бартйоаш. Шун мутІерий цхьоагІо хиларах, масе мехкий континентийн прогрессивни низий цхьоагІо хиларах латт коталон керттерча тешамех цаІ!

Дег тІара лов сона конференце дакъа доацарий балха тІехь кхиар.

Н. ХРУЩЕВ.

1964 шера 26 февраль.

ТАСС-а ХОАМ

1964 шера 27 феврале Советски Союзе урагІъахийтай аргІан йола «Космос-25» яха лаьттан искусственни спутник.

Спутника тІа оттаь а 1962 шера 15 марта ТАСС-о хІакхайкаьча программага хьежжа йола космически аренаш дІахо тахкара лаьрхІа йол Іилма аппаратура.

Спутник орбита тІа яьккхай е параметраш а йолаш:

— го баккхара юкхьера ха 92,27 минут;

— Лаьттана эггара гаьнагІа ялар (апогее) 526 километр;

— эггара гарга гІортар (перигее) 272 километр;

— экватора орбита тІаерзара са 49 градус.

Іилма аппаратурая совгІа спутника тІа я:

— 90,22 мегагерцах болх беш йола радиопередатчик;

— орбита элементаш боаьоацца бистара эша радиосистема;

— приборешек Іилма аппаратурая беча балхах йола хоамаш Лаьтта Іочутергдола радиотелеметрически система.

Спутника тІа оттаь аппаратура лерттІа болх беш я.

ХьачуйоагІа информаци кийчъю координационно-вычислительни центро.

КПСС ЦК февральски Пленума решенеш — вахара юкъе

ШУРА АЛСАМЪЯККХАРА

Грозненски производственни управлене № 1 йолча шурий совхоза нов. Бемакова кулгалдеча шурий-товарни ферма коллективо хІа-са тела Ше байракх яьккхар 1963-ча шера, шура алсамъяккхара лоаттабеча ирача къовсаме хьалхара моттиг яккхарах. ТІеххкхоачашдир коллективо тІанийна хиннa социалистически декхараш. ЧІоагІбир шоай ферма хьайбай боахам.

КПСС ЦК февральски Пленума решенеша гІайбигача цу ферма болхлоша лаьрхІад укх шера кху а дикагІа толамаш даха, из кхоачашдара низи хьинари кходаш цар. дуккагІа шура йоаккхаргйола цакъаш лих, химех пайда эцара хе йиш яр ду. ХІанз хьайбашта тел укказа геттара маьке а шура лакхъяра дика а дола доахъар —карбамид. Тоадеш тел кхыдола доакъараш, эргашкхай хьайбаш кхабара оттаь рацион. Цу гІулакхо торо хулийт шура белгтала лакхъе январь бетта лийнахьа йоаккхаш хиначул 120—160 килограмм дуккагІа шура йоаккх ферме февраль бетта хІара дениа.

Керда декхараш уттаду доаркаша шоашта хьалхашка: кхоабача хІара Іаттагара хьайоаккхача килограмм шурага мамогта кІезигагІа доакъар дІалахийта лерхІ цар. Шура дуккагІа яккхарга а из дарегІа ярга а хьежжа мара доаркашта алаийн лургдоацаш лийцад ферме. Цу гІулакхо безам хулийт доярий продукци алсамъяккхара хаддаза къовсам лоаттабе, доакъар кходе, хьайбашта дика гІулакх лоаттаде.

Шурийна кхомбара чІоагІа эшаш да фермера учет хийса лелаелга, шура юстилга а оэилга а. Денна хІара доярка хьайоаккха шура дІаязъяра график а оттаьй ферме. Денна белгалйоаккх укказа хьаькъкхача шурий хьоакал. ЩІенъеш шура хьайоаккхий хьожаш віаши тІахьожам лоаттабу.

Ферма коллективо хаддаза теркам лоаттабу доахан Іаьхар ца дитара. БугІе даха безам хиннача хьайбашта искусственни осеменени ю. Дика пайда эц «СЖК» яхача препаратах. Цхьабакъда, цхьадола кхоачамбоацараш а да ферме. Масала, эсала йоаржаьй укказа доаркашта юкъе социалистически яхь. ХІьта дикагІа толамаш доахача доаркашта совгІаташ дІа-са тела Ше вымпел телац. ЛерттІа дІайовзийтац хьалха латтарий опыт. ХІьта, шерра-шера лакха хьокхамаш доахаш бола дика доаркаш болаш ба ферме. Масала, нн. Ларютина, Седова, кхыбараш. Денна 140—150 процент кхоачашъю цар шура яккхара нормаш. Цудухьа кхыча доаркаша хьокхам эца беза царгара, Іомае еза цар опыт. Нагахьа санна лакхе белгалдаьха кхоачамбоацараш дІадоахе денна кхы а дуккагІа шура яккх віаштІехьдаргда ферма коллективо.

О. АРЗАЕВ.

ДАНЕ ПРЕМЬЕР-МИНИСТРЦА Н. С. ХРУЩЕВА ХИННА КЪАМАЬЛ

27-ча феврале Кремле СССР Совета Министрий Председатела Н. С. Хрущева беседа хилар Дане премьер-министраца Енс Отто Крагаца.

Советски оагІонгахьара беседе дакъа лаьцар СССР арахьарча гІулакхий министра А. А. Громыкос, арахьарча торговле министра Н. С. Патоличева.

Датски оагІонгахьара беседа еча хилар Советски Союзе вайта Дане посол Кристиан Д. Хольтен-Щеттерт, Дани МИД-а генеральни секретарь Пауль Х. Фишер, кхыбараш а.

Віаши хеташ а барт болаш а дІаьхош йолча беседа дІайцар шинна а оагІорахьара чІоагІа хьаштдолча а віаши эшаш долча а гІулакхех хетараш Советски Союзан Даниен юкъера экономически бувзам шербарахи.

ЦХЬАНАРЧА СОВЕТСКО-ДАТСКИ КОММЮНИКЕНА КУЛГАШ ЯЗДАР

Цхьана цхьа советско-датски коммюникена кулгаш яздир 27-ча феврале йоккхача Кремлевски дворце.

Коммюникене кулгаш яздир СССР Министрий Совета Председатела Н. С. Хрущевен Дане премьер-министра Енс Отто Крагех.

ЕНС ОТТО КРАГА ТЕЛЕВИДЕНЕ ГІОЛЛА ДАЬ КЪАМАЬЛ

27-ча феврале саррахьа Центральни телевидене гІолла къамаьл дир Дане премьер-министра Енс Отто Крага. Комментатора Ю. Фокина хаттараштa жоп луш, премьер-министра аьлар, айса Советски Союзе даьккхача укх итт дийнахьа цІаккха дицлургдоаца дика хІамаш дег чу дийшад сона. Эггара лоархІамегІа дар СССР Министрий Совета Председателаца Н. С. Хрущевца хинна къамаьлаш.

Н. С. Хрущев кастта Дане вахa лаьрхІа хилара хьакъехьарча хаттара жоп луш, Е. О. Крага аьлар, мехка вахара масcе оагІув, къаьстта а советски кулгалхоша, шеко йоацаш уйле тІайохийтаргйола юрта боахам Хрущевна гойта лаьрхІа ба латчанаш. Советски хььшашка гойтаргья промышленни предприятеш а, кемаш ду верфеш а тІехь. Дане правительствана керте латтачун сесаго г-жас Хелле Виркнер Крага а цу тайппара дийцар шийна белгалдаьннараш. Боккха лоархІам бир цо СССР-е искусство дегІаяра.

(ТАСС).

ДАНЕ ПРЕМЬЕР-МИНИСТР МОСКВЕРА ДІАВАХАР

28 феврале Москвера Копенгагене дІабахар, сесаг шийца а йолаш, Дане премьер-министр Енс Отто Краги пухна улув баьнне баьхка нахи. Боккха хьаше СССР-е венавар Советски правительства лехарах официальни визитаца.

Дании Советски Союзен пачхьалкхений байракхашца егача Внуковски аэродроме Дане правительствана керте латтар накъа воаккхаш ва СССР Министрий Совета Председатель Н. С. Хрущев шиъ сесагаца, СССР Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель А. Н. Косыгин шиъ сесагаца, СССР Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель А. И. Микоян, СССР Министрий Совета Председатела заместитель К. Н. Руднев, СССР министраш, кхыбола официальни нах, хІьта иштта Москвера къахьегамхой дуккха вникалаш.

Н. С. Хрущевен Енс Отто Крагех къамаьлаш дир.

(ТАСС).

Шура эшалуш латт

Урус-Мартана производственни управленерча «Красноармейский» совхоза шоллагІча отделенерча шурий-товарни ферма укх тІеххьарча хана ваьха санна шура кІезигъяьй.

Январь бетта хьалхарча декаде хІара кхоабача Іаттагара дийнахьа буса 3,6—3,8 килограмм шура йоаккхаш хиначa ферме хІанз йоаккхар яц 3 килограмм гаргга мара. Ферма доахана иштта шура кІезигъяре бахьан зоотехнически рационах эшаш дола доакъар ца хилар да. Духхьал силосаца кхоаб цига детташ дола доахан.

— Силоси бардеи мара ца хилча хургьяц шура а, — йоах ферма дикагІйолча доярка Эльбаздукаева Совдата.

Из ферма укх Іай йол йоацаш йисай. Іаьсашта лаьрхІа кІезига люцерна мара хинкац царга. Бакъда, шортта хинад царга дика ча. Цунах каг а йоаккхаш барда теха кІаьд а деш доахана луадеш хилча доккха новкъостал хургдар. ХІьта цига цхьание а теркал ца деш доккхаденнад дерригa ча. Из бахьан доккха ва а хилар фермана. Укх шера 20-ча феврале кхачачалца фермерча доахангара яьккха шура 362 центнер мара яц. Из я дІадахача шера цу хана яьккхачул 87 центнер чухнахьа.

Цу ферме зоотехникалла болх беш ва дика специалист лоархІаш вола Исламов Рамзан, хІьта отделене управляющий Эдисултанов Ваха а зоотехника специальность йолаш ва. Из иштта дале а, цу гІулакха цхьаккха терко еш бац уж. Эшаш дола доакъар Іаллшдара. Ферма болх тоабара уйла яьац цар. Цхьаккха багара доагІаш санна — де хІама дац, ахаш сатийна Іеш ба уж. ТІаккха шура-и эшалуш ма латтий. Цу ферма хьалага сихха хьежа еза совхоза дирекци партийни организаци.

З. ГЕЛИСХАНОВ.

КВАРТАЛЬНИ ПЛАН—ШИН БЕТТА

Сунженски леспромхоз Наьсарен промышленно - производственни управлене ловзна юкъейоагІача предприятех йоккхагІчарех цаІ я. Дукха ха йоацаш хиннача партийно - хозяйственни активо хьача итогаша хьахьенхар цу предприятье коллективо шера план кхоачаш ца яр а болх во баьдга а. Масала, хьу арахккара план 77,8 процент, хьу кийчъяра план 85,3 процент мара кхоачашъяьяц. Болх мабоагтІера віаштІехьбаькка ца бар дар цул керттера бахьан.

Партийно-хозяйственни активо шоашта яьча критика уйла а я, леспромхоза кулгалхоша шоай болх эргабаьккхаб, беррига низ тІабахийтаб арахеца продукци дуккагІа яккхара. ХІара бригада, цеха участка коллектив хьинаре къахьегаш я. Семилетка яхлагІча шера план хаьал хьалха кхоачашъяра мехкаьтта чакхдоахача завода коллективо йоаржаьча социалистически яхьа жоп луш леспромхоза коллективо доккхий социалистически декхараш тІанийцад. Укх шера валови а товарни а продукци арахецара план 20 декабре кхоачашъе, валови продукци 1391 эзар сома якха, 80 эзар кубометр хьу кийчъе а араяккха а, цул совгІа 10 эзар сом ахча кхоле а лерхІ леспромхоза коллективо.

Арахеца продукци совйоаккхаш къахьегама толамаш доахаш дІадолаьир ер керда шу леспромхоза болхлоша. КПСС ЦК февральски Пленумо шиъ болх дІаболаьбача денна цу коллективо рапорт делар шин бетта план кхоачашъяра. Шин бетта планах 8800 кубометр хьу араяккха езача, 9500 кубометр араьккхай цар.

ХІанз Сунженски леспромхоза болхлой шоай темпаш лох ца долийташ, хьалхарча квартала план 24 феврале кхоачаш а яь, шоллагІча квартала чотах къахьегаш ба. Укх квартала планах 13000 кубометр хьу араяккха езача 13400 кубометр араьккхай цар шин бетта. Цул совгІа хьу кийчъяра план тІеххкхоачашъяьй коллективо.

Къаьстта дика къахьегама толамаш доахаш шоаш тІанийца социалистически декхараш кхоачашдеш къахьийгад Новосельски (Бамут) яхача хьуна участкан Орджоникидзевскерча хьуна заводен коллективаша. Дика къахьегарца балха овсарле лакхъе йоаржаьча социалистически яхье хьалхле делаю шоферашa: Акиев Вахида, Жуков Бориса, трактористаша: Мурадов Мухтара, Флюгин Бориса, иштта кхыбараша. Цхьаккха бутт дІабодац цар хІерана бетта план 180—200 процент кхоачаш ца еш.

Шеко яц Сунженски леспромхоза болхлоша шоаш тІанийца социалистически декхараш тІеххкхоачаш а деш темпаш лох ца йолийташ болх берг хиларах.

И. ПАШЕННЫХ,
Наьсарен промышленни парткома идеологически отдела заведу[illegible]

Кара-Тауре рудкъаьх дикагІа пайда эца безам хиларах дийцар парте Центральни Комитета Пленуме.

СУРТА ТІА: 25 тонн мукъ хьоча самосвалаца карьерера къахкухьаш латта фосфоритови руда.

Б. Подгорне сурт, ТАСС фотохроника.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КОММУНИСТАША ХЬАЛХЛЕ ЛЕЛАЮ

БIарга чу ца лоацалуш дукха да Наурски производственни управлене «Терский» совхоза гурахьа дIадийна ялаташ. 57 эзар гектарага дIакхоач совхоза деррига лаьтта. Цунах 10 эзар гектар гаргга лаьтта ялаташ дIадувш да. 51500 устагIи 2270 докхка бежни да совхоза. 103 трактор, 29 комбайн, 44 машин я цу боахама. Семилетка пхелагIа шу толамца чаккхдаьккхар совхоза коллектива.

Дукха ха йоацаш хиннача КПСС ЦК февральски Пленума решенеша деган гIоздаьна ба совхоза механизатораш, полеводаш, кхыбола болхлой. Юрта боахама интенсификаци яра йола Пленума решенеш дег тIара къоабалъеш тIийийцар цар.

Юрта боахама продукташ яхара укх шерре а боккха толам баккхара тIахьехаш йолча парте решенешта жоп луш хьинаре къахьег совхоза кхашкарча болхлоша, механизатораша, кхычар. Пленума сийна тIайица декхараш кхоачашдара темпаш лох ца йолийташ хьабоагIа уж. Дика кийчдаь фу, техника йолаш бIаьстанга кийчлулга, удобренеш йоккилга, хьайбашка лерттIа Iа доакхийтилга да хIанз совхоза болхлойи механизаторийи керттера декхар. Цу гIулакхех тийша хургья 1964 шерарча беррига балхий итогаш. ХIаьта укх шера дедеваш дукха да. Шоай тоpoнаш лархIа а лаьрхIа 7100 центнер дулх, 14000 центнер шура, 2300 центнер тха паччахьалкхенна дIадала декхараш тIаийцад совхози къахьегамхоша.

Уж декхараш кхоачашдара йоаржаьча социалистически яхье хьалха латт партийни организаци. 89 коммунист чувоагIа цу организацена. Царех дукхагIбараш производства лоархIамегIарча участкашка хьалхле лелаеш ба. Шоашкара къахьегама хьокхамаш гойт, производстве хьалха латт, тIадилха гIулакх кхетаиеш бехктоккаме хеташи кхоачашдара беррига болхлой тIаберзабу коммунисташа.

Укх шера шийла хилар Iа. Ца дойташ хьайбаш Iакгара дахараш уж лерттIа дебадерак дукха къахьега дийзар хьайбаш леладерий. Январь бетта дерзо дIакъайлар наькъаш. Хьайбай фермашка доакъар тIадахьара гIулакх 22 коммуниста тIедиллар партийни организаце. Дара хьеккача шийлача ханашка маькъаш мукъа а даьха цахаддаш доаханна йол тIаозаргйола хIама вIаштIехьдаьккхар цар. ХIана уж халонаш дIаяьннай, бакъда, эггара бехктоккамегIа йола жа дахка долалу ха хьатIакхоачаш латт. Укх деношка, из дош дувцаш хиннача партийни собране цу лоархIамерча балхашка дIанийсбир коммунисташ.

Къахьегама толамаш доахаш ба деттача доахана гIулакх ду болхлой а. Январь бетта шура яккхара задани 126 процент кхоачашъяьй: планах 618 центнер яккха езача 781 центнер яьккхай цар. Укхаза а кьалче латтараш коммунистац ба. Массанел хьалха латт коммунист нов. Сябер керте латта № 4 йолча отделенера хьайбеш леладераш. Укхаза лаьрххIа леладу доакъар декнилга, рационах етта йоляьй карбамид, гIожа доакъар ата а оаташ дехк. Цу дерриганеша алсамьяьккхар шура. Эггара лаккхера хьокхамаш долаш я хIара Iаттагара 204 килограмм шура яьккха Кадирова Малихат, 186—203 килограмм яьккха бола Мадаева Мария, Бойченко Евдокия, Завраева Зина. Шура яккхара иштта дика къахьегама толамаш дахарах карара кара тела Ше байракх еннай «Терский» совхоза коллектива.

БIаьстан балхашта лерттIа кийчлуш ба совхозе. Укхаза а хьалхле коммунисташки комсомольцашки я. Парте членаш ин. Элалькин, Алиенов керте латтача бригадашкарча механизатораша КПСС ЦК февральски Пленум хьаеллача денга бокъонца ремонт а яь дIаоттайир техника. ХIанз кхыча бригадашкарча шоай новкъосташта гIо деш ба уж.

КПСС ЦК февральски Пленума решенеш кхоачаш я еш, кхашкарча балхашта, хьайбай боахама интенсификаци яра гIулакх бокъонца каралаьцад партийни организацеи боахама кулгалхошеи. Удобрени йиллара чотах укх шера гектара тIара 2 центнер дукхагIа ялат чуеца лаьрхIад цар. ХIанзлехьа а 674 тонн минеральни 2397 тонн органически удобренеш дIайихьай кхашка. 3 эзар гектар соагIа турахье дIадийнача ялаташтех хьажкIаш дIаюргйоачи заба тIен подкормка яьй.

Ялаташ соидахара лоархIамера резерв я совхоза хиш дехке лаьтташ. Укхаза 1440 гектар хиллал да уж, хьалха дIояхача ханашка кIезига пайда эцар хиш дехкача лаьттаех. Чукхийттача моттигашка хиш дукхагIа чу а дуаш бIайха хьежача маьлхо доагадора кхаш.

— Кхы уж гIулакхаш хулийтаргдац, — аьлар партийни собране коммунисташа. Из дош кхоачаш а деш, хиш дехкача лаьттаех 240 гектара тIа хьажкIаш, 120 гектара тIа шекара свекла, 40 гектара тIа коартолаш кхеергйолча тракторни бригада дхьан звенона кулгалде отта лаьрхIар коммуниста Сухоруков Александра. Партийни организацеи совхоза администрацеи нийса лаьрхIар из гIулакх. ХIара гектара тIара 50 центнер фуалъяьха хьажкIаш, 300 центнера лоархIам болаш моша доакъар, 250 центнерал кIезигагIа боацаш свекла чуэцара декхараш тIаийнад звеной коллектива.

Боахаме прогрессивни дари хьалха латтарий опыти производствана юкъедахьа болхлой Iомабара гIулакх вIаштIехьдаьккхад партийни бюрос. Агрохимически 4 кружоке дешаш ва 102 саг. Царна занятеш ю керттерча специалисташа, отделеней агрономаша. Цу кружокашкарчул совгIа экономически школашка а деша багIа коммунисташ, парте боаца бригадираш, механизатораш, хьайбай фермашкара болхлой.

Укх деношка, совхоза къахьегамхошта КПСС ЦК февральски Пленума материалаш йовзийташ я партийни организаци. Укхаза читкаш, беседаш ю Пленума материалех лаьца. Къахьегамхоша ше кхетама болх беш совхоза производство дегIаяра кхы а лакхара толамаш дахара тIахьех уж партийни организаце.

В. КОСТИН.

БАЛХА ХАНАХ ХIАРА МИНУТ ЛОРАЕ

ВЦСПС секретариат хьежай «Тайп-тайпара общественни декхараш кхоачашдара а юкъарча гIулакхашка дакъа лаьцара а балха хана къахьегамхой тIера бахарах долчэ дешарга».

ВЦСПС-ага хоам кхаьчаб, йоах тIайийцача сецам тIа, профсоюзий советашеи комитеташеи, оттаяь порядок телха а еш, балха хона заседанеш, совешанеш, тайп-тайпара массовни гIулакхаш — собранеш, слеташ, семинараш, спортивни яхьаш, художественни самодеятельноста смотраш еш хилара.

Ер тайла практика харцахьа лоархI ВЦСПС секретариата. Профсоюзий советашц комитеташи декхарийла я совещанеши заседанеши тар ма лу кIезигагIа е а хIара болхло шийна тIадиллача гIулакха хьалхара бехктоккаче хургвола гIулакх вIаштIехьдаккха а.

Цу тайппара профсоюзий советашта тIадиллад бахача ваха эша гIулакхаш деш йолча учреждений предприятейи (нотариальни конторай, ЗАГС-ай, домоуправленей, коммунальни учреждений, кхыйрий), балха сахьаташ нийсдара хьакъехьа предложенеш отта а яь. ЙоагIеш йолча боахамен советски органашка дIачуйла, балхах мукъа баьнначул тIехьагIен кIиранденошкеи цига шоай дешаш къестале къахьегамхошка йиш хургйолаш.

(ТАСС).

Гаьнарча буруния аренашка болх беш ба Шелковски производственни управлене Менжински цIерахча колхоза итташ жа Iуй. ХIаьта уж а тIехьабисац тахана ре вай иразерв вахар довзара. КПСС ЦК февральски Пленума исторически сецам газеташ тIа кепа теха ара ма баьлла а гаьнна аренашка латта жа долча вахар Даутов Керамсолта. Цун беседа керттера тема я юрта боахама производствана интенсификаци яра йола парте Центральни Комитета Пленума решенеш колхоза жа Iушта йовзийтилга.

Сурта тIа: шоай колхоза жа Iушта КПСС ЦК Пленума сецам бешаш ва К. Даутов.

М. ТКАЧЕНКО.

Сурти тексти.

Январь бетта план 103 процент кхоачашъе торо хилар крекинг-завода кхоалагIча цеха номер 21-I йолча установка къахьегамхой, февраль бетта 28 дийнакьа мехкдаьтта сийрда продукташ яхара план 121,7 процент кхоачашъяьй коллектива, хIаьта валови продукци арахецара план 109 проценти бедалах продукци хьакъоастаяра план 113 процента кхоачашъяьй.

Установке дикагIчарех лоархIаш ба боккхагIа бола операторaш Казалаев, Горомаи, Клименко, операторaш Бельков Кукашови.

Иштта дика балхаш деш ба установке 22 шера заводе болх беш йола оператор Андриенко Раиса, Грознерча нефтеинституте дешаш а укхаза шийн балха практика дIахьаш а йола Горелова Лидия, дукхача хана деиз заводе болх беш вола слесарь Строев Федор, кхыбараш. Цар хIара сменах 120—130 процент кхоачашъю шоай смена норма.

Сурта тIа: Грозненски мехкдаьтта института студентка Л. И. Горелова практика дIахьош я операторца Р. Г. Андриенкаца.

И. Плиева сурт.

КЪАХЬЕГАМХОЙ ХЬАШТАШ КХОАЧАШДАРА

1964 шера 27-ча феврале IX хержача Грозненски городской Совета пхелагIа сесси хилар. Сессе дийцар ер дешаш:

Горисполкома балха хьакъехьара отчет.

Горисполкома кулгалдеча предприятей халкъа боахама планех 1964—1965 шерашка Грозне чуIе цIенош, культурно-бытовой гIишлош хьалъяра а из хозъяра а дезача гIулакхийн хьакъехьа.

1964-чен 1965-чен шерашта бюджет чIоагIъяра хьакъехьа.

Хьалхарча шин дешах доклад йир горисполкома председатела нов. Похвищева, кхоалагIча дешах — горфинотдела заведующе нов. Панкова.

Дийцача дешах дола сецамаш тIа а нийцар 1964—1965 шерашта йола бюджет чIоагI а йир сессе.

Хьалхарча шин дешах лаьца доклад аьча горисполкома председатела н. Похвищева белгалдаьккхар 1963 шера горисполкома чуйоагIача промышленносто валови продукци арахецара план 102 процент кхоачашъяь хилари 1962 шераца нийсйича цун боарам 6 процент лакхбенна хилари. ТIехкхоачашъяьй бахача наха бытови гIулакхаш дара план. Дикка баьца дааpаш, дулх, шура сийай города дIадахача шера подсобни боахамаша, 1962 шераца нийсдича 3,3 процент лаккъенкай товарооборот, дикка товденнад къахьегамхой чуIеча цIеношца Iалашбара хьалаш. Моттигашкарча Советий, промышленни предприятей, боахама а гIишлошь еча а организацей низаца хьалдаьй 46,1 эзар квадратни метр моттиг йола наха чубаха цIенош, 1322 дезал квартирашца Iалашбаьб совхка.

Отчетни хана хьал а яь эксплуатаце дIаеннай: 1440 моттиг йола шин школа, 440 моттиг йола шин общежити, 495 бера лаьрхIа йола берий учрежденеш, шоллагIча горбольница 125 меиги бола дарба ду корпус, бытови гIулакхаш ду шин комбинат. Катаима бани, гостиница, 16 магазин, иштта кхыдараш.

Цхьабакъда, йоах докладчико, промышленни а бытовой гIулакхаш деча а предприятей, подсобни боахамий, торговле предприятей, хIаьта иштта наха чубеха цIенош, культурно-бытовой гIишлош хьаеча дукхагIа гIалаташ даьа хIадахачи шера. Промышленни а бытовой гIулакхаш деча а бархI предприятех ворхIне ассортиментага диллача шоай планаш кхоачашъяьяц. Кхоачашъяьяц кога гIирс бара, корта бохош доаца маларaш дарe, тхьагIар даиккхара заданеш. Арахеца дукха товараш хила деззача тайпара дика дац. Бытовой гIулакхаш деча предприятешка дукха моттигаш нийслу прейскуранта тIа оттадаьчул совгIа маьхаш доахаш, заказчикаш Iехабеш, кхы харцехьара гIулакхаш леладеш.

Кхоачашъяьяц дIадахача шера товарооборота план. Наха чубаха цIенош, культурно-бытовой объекташ хьалъе аьнна хьахийца дикка ахча пайда ца эцаш дисад, гIишлош хьалъяь яхара план 68,4 процент мара кхоачашъяьяц.

Уж кхоачамбоацараш, йоах докладчико, промышленни а бытовой гIулакхаш деча а предприятешта, торговлена, цу тайпара боахамашта, гIишлошъеча организацешта горисполкомо боагIача тайпара тIахьожам ца лоаттабар бахьан долаш хинна хIама. ДIахо белгалдоах цо 1964-чен 1965-чен шерашка города къахьегамхошта хьалхашка латта декхараш. 1964 шера 3860 эзари 1965 шера 6136 эзари сома маьха валови продукци арахеца еза горсовето кулгалдеча боахамашa. Городен районийн Советий исполкомаш декхарийла я из декхар кхоачашдара де деза гIулакхаш белгалде а чаккдаха а.

Доклад йистеьнначул тIехьагIа пренеех эггара хьалха къамаьл даьча депутата нов. Бережковас дийцар Грозненски химически заводе болх беш бола нах медицински гIулакхаца Iалашберах лаьца. Лорий участкана тоъаи боллаш помещени яц заводе, цамогаш бола нах Iобувшабе стационар яц, кхоачамболлаш транспорт яц. Оаха дех, йоах оратора цу гIулакха тхоашта новкъостал дар.

ДIахо къамаьл даьча депутата нов. Бернстовска белгалдаьккхар, Заводской районе пайда боацаш шера миллионаш куб. метр газ йоагаеш хилари из дIахо мегийта йиш йоацаш гIулакх хилари. Иштта дийцар оратора эзараш нах бахаш а аьхки итташ эзараш нах Iам чу лувчен салаIен увхаш я йолча поселка горсовето бокъонца йоакхо еш ца хилар.

Цул тIехьагIа къамаьл дир нов. Шепелева. Цо дийцар бокъо йоацаш лаьттaш а лувцаш цIенош дара духьала къовсам ледара лоаттабеш хиларах. 16 сагагара иштта харцахьа даь цIенош хьалаха аьнна судо яь решенеш кхоачашъеш яц аьлар по.

69 эзар кв. метр моттиг йола наха чубаха цIенош хьаде соцадаьдар соахка. Из кхоачашлаьзар. Ледара лел болх укх шера а. Нагахьа санна хIанзе вай оарцагIа ца доале укх шера а кхоачашъергьяц цIенош дара план.

Халкъа образоване гIулакхаш дийцар дIахо къамаьл даьча депутата нов. Мальсагова. Берашта хьехарах а уж кхетадарах а лаьца тхона яь критика нийса я, йоах цо цхьабакъда, партийни а советски а организацешкареи общественностагареи новкъостал ца хилча школай болхлошка шоашха дургIац из гIулакх. ДIахо дийцар оратора школашта эшаш йола хIамаш хьаэца а кхыча гIулакхашта а кIезига ахча луш хилар. Массанена а ховш да, йоах цо, хими бераштa ка езаш хилар, хIаьта а из берашта хьехара эшa хьалаш дац тха, школашта лабораторeш эш, опыташ е материалаш эш, кхыдараш деза.

Депутата нов. Кеворкова дийцар социальни Iалашон комиссе балхах лаьца. 12 заседани яьй комиссе, аьлар цо, города ерригача районашка социальни Iалашон гIулакха мишта латт хьежад, цу хьакъехьара кхоачамбоацараш гуча а даьха дIадаьхед.

Черноречье бокхийча наха доца цIа дика болх беш да, йоах оратора. Цхьабакъда, цхьа цIа кIезига да Грознена. СихагIа даь даха деза Катаяме хьалдеш латта цIенош.

1963 шера план 103 процент кхоачашъяьй бытови управленека чуйоагIача предприятеша, аьлар ше къамаьл де волалуш нов. Инарцаева. Бакъа наха деш дола гIулакх товдара оарцагIбаьнни ба хIанз тха предприятей болхлой. Цу гIулакха механизаци ю оаха тхоай предприятешка, наха промышленни гIулакхаш дара бюро йилла лаьрхIад, иштта кхы гIулакхаш дергда. Болх тоабара новкъостал эш тхона.

ДIахо къамаьл даьча нов. Сухина дийцар баха нах эшачи хIамашца Iалашбара даькъера кхоачамбоацараш. ТIехкъарча кхаь шера вIаштта кхоачашъяьяц городерча торгови предприятеша розничнин товарооборот, йоах цо, наха бытови гIулакхаш дара а кхыча городел тIехьа латт вай. Кадраш харжера, уж дIанийсъяра, цар балха тIахьожам лоаттабара гIулакх во латт, кхы харцахьара гIулакхаш а да вай торговле а бытови гIулакхаш деча а предприятешка. Уж кхоачамбоацараш дIадаха а болх тоабе а беза. ХIанзе хьажа деза вай гIишлошъеча организацей балхага, хIана аьлча январь беттара гIулакхаш дика дац цар.

Город цIена лоаттаярах дийцар нов. Посикова. Городера лоа, нуахаш, котта дIабоаккхаш чIоагIа болх бу тха коллектива, йоах цо. Дика машинаш я школана енна, цхьабакъда уж тоне моттиг а яц тха, царна эза запасной оатхалаш а яц. Цу гIулакха новкъостал эш тхона.

М. КЕРИМОВ.

ЦАР ДОШ ХАРЦ ХУРГДАЦ

1964 шера кхоачашде дезаш дукха декхараш тIаийцад горбытобслуживане гIишлой-монтажни управлене коллектива. Царех да укх деношка Грознерча Войковеи Калининеи поселкашка хьалъе йолаяь, бахача наха гIулакх деш хургйола, шиъ быткомбинат холодильникашта, телевизорашта, баракъаш дуттача машинашта, цIагIа лелаеча кхыча хIамашта ремонт яра Гудермесски улицагIа хьалъе йолаяь комбинат-мастерской укх шера йиълагIча квартале эксплуатаце дIачуйлар.

Шоай дош сийленца кхоачашде лерхIача участкай коллективашта юкъе шерра яхь яьржай укх деношка. Чулийна балхаш деш ба гIийшлош хьалъе йолаяьча участкашка. ХIанзле кхыдола балхаш даь а баьнна ленаш хьалдотта болабеннаб комплексни бригадай каменщикаш. ХIара дена 130—140 процент балха задани кхоачашъе карагIдоал Дубаев Iаддала мастер волча каменщика Алимхаджиевана, подсобни болхлочоа Бесхановайна, плотника Кравец Николайна, мастер Алейников Василена участкерча 5-ча разряда кхы менщикашта Адошив Федора, Гормидер Александра, болхлочоа Мизаевайна, кхычарна.

Планах укх шера йиълагIча квартале йистеяха езаш йола уж гIишлош кхоалагIча квартале дIаяла лерхI коллективаша. Из да цар 7-ча ноябре Октябрьски революце 47 шу дизара цIейна кийчду къахьегама совгIат.

Коллектива дейна дош харц хулаш дац. ХIана аьлча дIадахача бIаррчача шера гIишлош хьалъяра план 129 процент кхоачашъяриз йоккха сийле яьккхар цо. Ханал хьалха эксплуатаце дIаелар номер цаI йолча горбыткомбината заказах гIишлонхоша хьалъяь химчистки фабрика, кхыяраш.

А. АМАРАЛИЕВ.

Къонахий семинар

Къамий литератураш дегIадоаладара хадланза теркам лоаттабу парти советски правительстваи. Къаьстта укх тIеххьарча хана сихха дегIадоагIаш а йиэболаш а латт Нохч - ГIалгIайчен къона литература. Вай литература лоацIхаш а хIанзчул тIехьагIа ле дезараш дувцаш а 27-чен 28-чен феврале Грозне хилар Нохч-ГIалгIайчен къонача поэтийи прозаикийи семинар.

Вай республикерча масса а мIнигера укхаза дакъа лаца баьхкар къона литератораш. Дика а пайда эцаш а дIабихьар цар шоай болх. Нохч-ГIалгIайчен писателий декхарех доклад йир писателий союза председатела Ахматова Раисас. Къоначa писателашка дош оалаш къамаьл дир Арсанов Саид-Бея.

Пренеех къамаьлаш дир поэтессе Хамидова Заргана, халкъа творчества цIен литобъединене кулгалхочо Ксендзова Евгенияс, къонача поэта Окуев Шимас, кхычар а. ГIалгIай къонача поэтий произведенеш ювцаш доклад йир писатела А. Ведзижева.

28 феврале семинарски занятеш хилар. Секцешта кулгалденг къонача поэтийи писателийи произведенеш шоашха болх дIабихьар Р. Ахматовас, М. Мамакаева, Дж. Яндиева, Б. Зязикова, А. Ведзижева, кхычар а. Шоай произведенеш йийшар къонача поэташа Б. Костоева, Ш. Окуева, кхычар а. Дика пайда баьлар семинаре дакъалаьцарашта.

Семинара балхах йола материалаш хьатIайоагIача номер тIа хургья.

Дика къахьегарца белгалъяьнна я Грозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода 11-ча установка коллектива. Январь бетта валови продукци арахецара план ханал кхо де хьалха кхоачашъе мегар цуна, хIаьта февраль бетта 20 дийнахь план 104 процент кхоачашъярал совгIа коллектива кходевй 10 тонн доагор, хьачуеннай 3 рационализаторски предложени.

Февраль бетта план дикка тIехкхоачашъергья установка коллектива, иштта дукхача боараме кхоадергда доагор, кхийола реагенташ.

11-ча установке белгалбаьнна дика къахьегаш ба оператор Дегтярев Николай Никитичи оператора гIонча Крайнова Ольга Андреевнаи. Массаза а балха задани тIехкхоачашъю цар, хIаьта кхыча новкъосташта шоашкара масал а гойт.

Сурта тIа: Дегтяреви Крайнован шоай балха тIа.

И. Плиева сурт.

Кепа йоазон обзор

ГАЗЕТА КЕРТТЕРА ДЕКХАР

Деррига советски халкъ санна, беррига низ оарцагIбаьккха хьинаре къахьегаш ба Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхой КПСС ЦК декабрьски февральски Пленумий решенеш толамца кхоачашъяра. КПСС XXII съездо тIайийца парте Программи кхоачашъяра новкъе боаккха шера гIа хинна дIаэттай уж решенеш. Цар торо хулийтаргья халкъа боахам дIахо цIенхаштта дегIабоалабе, советски халкъа вахара хьал-торо кхы а чIоагIа лакхъе. Химизаце, ирригаце, комплексни механизаце дарда тIа юртбоахама интенсификаця яр — из еррига парте, дерригача халкъа гIулакх да, хIаьта тIехьадаккха йиш йоацаш таххане кхоачашде дезаш а да.

Наьсарен производственни совхозно-колхозни управлене юртбоахама къахьегамхоша уж декхараш мишта кхоачашлу дувц шийн оагIонаш тIа цу управлене парткома «Ленина никъ» яхача газето. КПСС ЦК Пленумий решенеш вахара юкъеяхьара къахьегамхой оарцагIбоахаш тIагIертта къовсам лоаттабу газето. Цун оагIонаш тIа кепа теха я производстве хьалха латтараша, толамегIа болча механизатораша, хьайбаш леладераша язъяь дукха материалаш. Наьсарен маякаша дувц шоай толамех, парте ЦК Пленумий решенеш кхоачашъяра шоаш лоаттабеча къовсамех. КIоаргга чулоацам болаш я 5 январе араданнача газета тIа кепа теха «Ханнахьен дикен кийчъергья техника бIаьстанга»! аьнна корта а болаш йола оагIув. Из хетаьй «Назрановский» совхоза механизаторашта. Цу оагIо тIа цар дувц техника кийчъяра шоай балха опытах. Кхычар пайда эца мегаргболаш да механизаторий гIулакхаш. Иштта бIаьстанна кийчо яра чIоагIа терко ю газето. Из хIанз лоархIаме декхар хилларах тарра. Цу деша хетаь я 19 январе кепа теха «Ингушский» совхоза механизатораш кийчлу бIаьстанга» яха оагIув а.

Газето цахаддаш терко ю минеральни удобренеш кхашка яхкара. Из болх мишта лел «Октябра 40 шу» яхача совхозе дувц 29 январе араяьннача номер тIа кепа техача рейда тIа. Цу тайпара материалаш дукха а я газета тIа. Дика терко ю агрохимически дешар Iомадара дешашта. Цу хьакъехьа материалаш а йолаш я.

Дукха къахьег газето химе дешашта пропаганда яра. «Химе уголок» яхача рубрикана кIал кена етт химех юртбоахама хьабоала пайда бувцаш йола тайп-тайпара материалаш.

КПСС ЦК декабрьски февральски Пленумий решенеш кхоачашъяра къахьегамхой оарцагIбоахаш йола материалаш ишта дукха а я газета тIа. Цхьабакъда, из Iалашмате боккхача лоархIаме гIулакх доагIача тайпара леладац газето. КПСС ЦК Пленумий материалашта пропаганда елга вIаштIехьдаьккхадац леррагIа йолча планах, керттера дешаш хьалха а доахаш. Къаьстта ледара лаьтт дикагIбарий опыта пропаганда яра гIулакх. Ховш ма дий Наьсарен производственни управлене боахамашка ерригачи республике а цIи хеза маякаш болга. Бакъда, «Ленина никъ» яхача газета оагIонаш тIа вайна геттара кIезига гу цар балха опыт ювцаш йола материалаш. Из йоккха ледарло я. ХIанз газета хьалхашка латтача керттерча декхарех цаI да дикагIчоа, кердачоа тIагIертта пропаганда яр, из производствана юкъедахьара цIенхашта къовсам лоаттабар. ДикагIйола опыт ювца статья кепа теха Iе йиш яц, опыт сихагIа балха юкъехьоргйола гIулакх вIаштIехьдаккха деза.

КПСС ЦК февральски Пленума сецам тIа белгалдаьккхад: «Кердачоа, хьалха латтачоа, Iилмо денна а практико бакъонь а долчол бераятегIарча, хьинарегIарча, тIагIортамерча форме пропаганда ярга довла деза, хьалха латташ мел дар бокъонца производствана юкъехьоргдолаш. Iилманна карагIдаьннараши хьалха латтарий опыти кепа йоазон тIа, кино хьахьокхарах кхоачам баь дита йиш яц. ХIара колхозен совхозен, хIара бригаде, хIара отделене нийса дIаоттабе а Iомабе а беза кердадар производствана юкъехьа дезаш бола нах, царна новкъостал де деза из е вож хьалха латта производственни процесс кераерзаяра».

Из массаза а дагалоагIаш хила деза газет. Тайп-тайпарча форманаш пайда а эцаш, тIагIертта пропаганда е еза дикагIбарий опыта.

ЧIоагIа къовсам лоаттабац газето тIехьадуса боахамаш хьалха латтарий боарамга кхоачалара болх вIаштIехьбаккхара. ДIадахача шера Наьсарен производственни управлене цхьадолча боахамаша доккхий толамаш даьхад рентабельни хилара. Газет декхарийла да цу боахамий опыт шерра дIайовзийта, цар кулгалхой, специалистий, мутIарерча къахьегамхой статьяш кепа етта. ХIанз КПСС ЦК Пленумий решенеша дIадеххача тайпара тIехьадуса боахамаш хургдоаца болх вIаштIехьбаккхара колхозашка, совхозашка къовсам мишта лоаттабу хьагойта деза газето.

КIезига язду газето лаьттaшка хиш дехкача балхах, хьайбай боахаме химизаци, комплексни механизаци яра гIулакхах. Геттара ледара хьагойт колхозашкарча, совхозашкарча юкъхьанцарча партийни организацешта КПСС ЦК декабрьски февральски Пленумий решенеш кхоачашъяра лоаттабу къовсам.

Парте Центральни Комитета февральски Пленумо тIахьийхаб колхозахой, совхозий болхлой, специалисташ, Iилмахой, юрташкара беррига къахьегамхой юртбоахама производствана интенсификаци яра декхараш кхоачашдара шоай низи творчески хьинаря тIаерзаде. Из кхоачашдара беррига къахьегамхой оарцагIбахар газета хьалхашка латта керттера декхар да.

«Ленина никъ» яха газет декхарийла да КПСС ЦК декабрьски февральски Пленумий решенеш вахара юкъеяхьара болх, долаш дола» кхоачамбоацараш юкъера сихха дIа а даьха, кхетамца вIаштIехьбаккха, из бехктоккамен сийлени декхар дизза кхоачашдара цахаддаш, тIагIертта къовсам лоаттабе.

БІАЬСТАННА—ЙОАГГІАШ ЙОЛА КИЙЧО!

КАРАРА МА ЯЛИЙТА МАЬХЕРА ХА

Вай республикерча дерригача боахамашка хlанз сихъаь еш кийчо я бlаьстан юхье кхашка дергдолча балхашта.

Цу бехктоххамерча кампане мишта кийчлу Наьсарен производственни управлене «Ингушский» совхоза ахархой? Цу хаттара дала жоп лахар духьа яха совхозе хилар тха рейдови бригада.

КПСС ЦК февральски Пленум хьаелдлача денга тракторашта а лаьтта кийчдеча машинашта а ремонт яь баьлар совхоза ремонтни мастерскера механизатораш. Бокъонца балхаш дlадоладе мара ца дезаш кийч а ена мастерской кхера араьлар 40 совгlа трактор, 66 сеилка, 47 нух, кхыйола техника.

Ремонт дика хургхилара тешам луш йолча поточноузловой методаца ремонт елга вlаштlехьдаьккхад тракторашта. Цхьаццайолча бригадашка бlаьстан юхье кхашке дергдола балхаш хlакзе а дене дlахоладе мара ца дезаш кийча я еррига техника. Масала, совхоза шоллагlча отделенерча нов. Умаров Хамарза бригадир волча шоллагlче бригаде еррига тракторашта а лаьтта кийчду техника а массарел а хьалхагlа кийчйир кхашка дергдолча балхашта. Балхаш де кийча я юртбоахама техника цхьоалагlчен пхелагlчен бригадашка а.

Совхозе совхка дена вlашагlъеллой агрохими lомаю кружок, кий дехкарийн механизаторийн курсаш. Агрохими lомаеш 10 занятиаш шоллагlча отделене, кхоалагlча отделене — 8, цхьоалагlча — 6. Хlара отделене кхаш леладеращца занятеш ю цу отделенией агрономаша.

Лаьтта леладечара агрохимически дардаш хьехари гlулакх дика вlаштlехьдаьккхад совхоза кхоалагlча отделене агронома нов. Фаргиева. Хlара кlиранна 2—3 занятиаш ца еш lац из. Цу тlа а нах деша дика ух.

Занятеш во лелаяц шоллагlча отделене агронома нов. Балоева а. Кружоке lомалуш барашта каст-каста лекцеш еш совхоза керттерча агрономен производственни управлене специалисташен. Масала, дукха хе йоаццаш кружоке деша укараштa «Дlайийна хlамаш оасарах лорвар» яхача темах лекци йийшар производственни управлене агронома нов. Бирюковас.

Цхьабакъда, бlаьстан юхье хlамаш дlаера ещ йола кийчо яь яла гаьне я хlанз а совхозе. Ховш да, бlаьстанга боахам кийчбеш ду балхаш цхьатарра чакхдаха дезилга. Цхьатарра лоархlам болаш да долла хlама а: техникана ремонт яр, дlаде фу, кадраш, кхаш кийчдар, органически удобренеш кхашка дlаяхьар. Лоадамбоацаш ма дий аьнна цхьаккха хlама юкъахдита мегаргдац. Из дага а долаш хьежар тхо шурийтоварни фермера гlулакхаш мишта лел.

Шекара свеклаи хьажкlаши дlаюргйолча кхашка 10 эзар тонн органически удобренеш дlаяхьа езаш я укх шера «Ингушский» совхоз. Цхьабаькъда, хlанзалца дlайихьар яц цунах ах гергга мара. «Органически удобренеш дlаккухьаш хиннача транспортах цхьадола дакъа юкъера хьа а даьккха доакъараш шурийтоварни фермашта юха хьатlаоза оттаде дийзар тха, — йоах совхоза керттерча агронома нов. Мартусевича, — цу бахьанах лохъенна тха кхашка кхо дlакхахьара темпаш». Цхьабакъда, гучох, кхы дикагlа хьалхагlа а хиннача тара яц органически удобренеш кхашка дlакхахьара темпаш, хlана аьлча, юххьанца дена вlаштlехьдаьккхадац укхаза механизатораша шин сменах болх белга. Кхашка удобренеш мишта тувс оаш аьнна, шийга даьча хаттара, белажаш а соттаяь жоп делар нов. Мартусевича: «Оаха-м тессац уж дlа». Кхашка долх тхо. Бакълувш хиннав агроном. Цига дlакхухьаш йола органически удобренеш кхай йистошна хьалъуоттаю гувнаш а деш, совхоза ялх кхо дlатувсарг йоллашехьа а. Хlаьта совхоза къахьегамхой хlанзчул тlехьагlа пхи эзар совгlа тонн ширдьына кхо кхашка дlадахьа а хlамаш дlаюргйолча лаьтташка дlатасса а дезаш ма бий совхоза къахьегамхой.

Бlаьсти маьллинге а минеральни удобренешца шоллагlа подкорика е лаьрхlад совхозе гураха дlадийнача ялаташта. Цхьабакъда, хlанз укх сахьата цхьа грамм яц уж боахаме. «Заявка-м ...еннаяр оаха, цхьабакъда, уж тхога хьа маца кхоачаргъя хоаш дац», — башха бала боацачох дувц совхоза керттерча агронома. Хlаьта минеральни удобренеш гураха дlадийначе ялаташта подкормка яра йиша ца lеш, бlаьсти дlаюргйолча хьажкlаштеи шекара свеклайнеи а ма эший. Минеральни удобренеш кийчъярах цар пайда дикагlа юха хьалургболаш уж ийсс кхашка тассаран хlанзе а дена оарцагlбовлаяв баргбац совхоза кулгалхой.

Деррига а вlаштlехьадац совхозе дlадув фу кийчдара гlулакха а. Укх шера укхаза горох дlае езараш 160 гектар я, хlаьта цу гlулакха 400 центнер фу эш. Изза фу укхаза долаш да, дале а, тlадаларгех цlенаlтен диллача кондиционни дац из. Тlадаларга диллача кондиционни дац укхаза долаш дола 100 центнер чинай фу а.

Цул совнагlа, совхозе вlалла а дац 20 центнер хиллай эшаш дола коартолийн 35 центнер эшаш дола берцен фу. Укх шера совхозе 200 гектар тlа дlаюргйолаш я шекара свекла. Цу гlулакха эшар 50 центнер фу да, хlаьта йолаш яр яц 5 центнер мара.

Сенна хьежаш багlа совхоза кулгалхой? Фу lалашдара сихха оарцагlбовла безача метте, бlаьстан балхашта кийчо яра эггара дикагlа йола ха карара йовлийташ боахк уж.

Дlадахача шера кхоачамболлаш техника ца хилар бахьан долаш аьбь ахара план кхоачаш ца еш йисар совхоз. Цудухьа укх шера бlаьстан юхье 5,5 эзар гектар лаьтта аха дезаш ба уж. Лаьтта аха араяла мегаргйолаш ерригаш а 20—25 трактор мара яц совхозе. Бакълар аьлча, иззал мара техника ца хилча, лаьтта оахаш дукха ха яккха езаргъя, хlаьта цунах а ший аргlанна дикка йlаьхлургья бlаьстан юхье хlамаш дlаера кампани. Совхоза кулгалхоша дуккхаза а «Сельхозтехника» яхача республикански объединенега аьча вавоккашта укхаза деш хlама дац, кхоачашъергья лаьна хабарах алар мара. Совхка дена совхоза эшшаш йола тракторaш лургья ихаш хьавоагlа объединене председатель нов. Аванесов. Цхьабакъда, из доши цlаикха а кхоачашхинна довлаш дац. Бlаьстан юхье даннахьа гота йоалаль яккхара эшар, кlезигагlа яле а, 45 трактор я. «Сельхозтехника» яхача объединенерча новкъосташа шоаш денна дош кхоачашдергдола а совхоз трактoрашца lалашхургйола а гlулакх де деза.

Юртбоахама культурай хьувкъам лакхбара йолча эрригача торонех бизза пайда эзиц совхоз. Масала, 170 гектар мара хиш декха лаьтташ дац укхаза хьажкlаш дlае лаьрхlа, хlаьта цига хиш декха йиш яраш 1000 гектар я. «Иззал долча лаьтта хий деккеш хилча, — йовх нов. Мартусевича, — тхона хиш деккача болхлой кадраш эш, хlаьта тха уж кlезиго ба».

Воккъалдар аьлча, кlезига ба укхаза хиш декха lомалуча курсашка дешаш бола нах — 28 саг мара вац. Нагахьа санна совхоза кулгалхоша шоашта мел эш кий декха болхлой кийчбара хьалхагlе а дена гlайгlа яь хинняларе, шоаш лаьрхlачух дукха а дукхагlа юртбоахама культурай хьувкъам лакхбе йиш яр укх шера.

Хlанз, бlаьстан кийчо яра ха карара яланза йолча хьалашка бокъонца из кийчо яра оарцагlбовла беза совхоза болхлой.

«Сердало» газета рейдови бригада: И. ПЕШХОЕВА — «Ингушский» совхоза доярка; М. ЗАНГИЕВ — «Ленина никъ» яхача газета редактор; О. КОДЗОЕВ — «Сердало» газета спецкорр.

Дукха юртбоахама техникеи инвентари я Шаьла производственни управлене «Джалка» совхозе: 146 трактор, 78 нух, 118 культиватор, кхыяраш. Совхоза механизаторий керттера декхар да из техника сихен дикен тоаяь бlаьстан балхаш дара кийчъяр.

Укхаза хьокхаме болх бу Абубакаров Бадрудина, Кициев Хьамида, Мартанукаев Пашас, кхычар. Денна 150—160 процент кхоачашъю цар норма.

СУРТА ТlА: (аьрдехьара аьттехьа): «Джалка» совхоза ремонтно-механически мастерске заведующи И. Ф. Кадацкий, механизатораш Б. Абубакарови П. Мартунукаеви тракторага хьожаш боахк.

В. Елизарова сурт.

КПСС ЦК февральски Пленуме

дакъа лаьцараша дувц

А. В. ГОРШКОВ — Социалистически Къахьегама Турпал, Владимирски областерча «Большевик» яхача колхоза председатель:

И. Акимова сурт. ТАСС фотохроника.

— Вай заман укх турпалерча деношка, Коммунистически парте кулгалца деррига советски халкъ сийлахь - доккхий гlулакхаш кхоачашдеш, вай мехка коммунистически общество хьалъеш доаллача хана, са безам ба юрта боахам юкъара берзза баь хьалхара денош — тха колхоз а йиллача хьалхара уж дешаш кагадоха.

1928 шера аьхки ушал латтача Мещера лаьтташка дlаьара а баьнна наха lоегlар цу хана, тха поселка хьалхара «цlа» а хинна дlайолаенна хьалхара бу. lалмица лоаттабеча бирсаче хьовсамера доккхий хахонаш эша а еш, кулакех юхейисача йовсарий топех легаш, шоашта хьалхашка оттадь деккар кхоачашдарга бlубенна болхар нах, хlана аьлча царна ховра: шоаш хьакхоллаш дар шоаш цхьане ираз хиннв ца lеш, дерригача халкъа ираз а хилар.

Кхоачашхилар цу хана наха дагалаьттараш: ушал мара хlама йоацаш аьсса цллаче моттиге хьалъэттар йlаьний колхоз, боккха дика поселок. Хlара шера тайп-тайпарча культурай лакха хьувкъамаш кхеду боахамо, толаме дегlаххувл хьайбай боахам.

Цхьабакъда, шу-шегlа хьахинна дац из деррига а, из деррига а хьадаьд юкъарча къахьегамца. Тха колхоз йиллача хьалхарча дийнахьа дена цун председателалла болх беш ва со. Из сий долаш гlулакх хинна lац. Из цу тайпара ший кхоане хьок тийша хьаеннача халкъа хьалхашка lалаьчате боккха бехктоккхам а ба.

Лаьтта — вай рузкъан дард. Тхоай къахьегамца хоалаьд оаха из, хlаьта оаха ю йоакхо кхолховца юхаметта а оттаю цо тхона. Вахаро ше йовкхо яйт тхога лаьттан хlара гектарах тар ма лу дикагlа пайда эцара. Цудухьа дерригача советски халкъа а санна, тха колхозхоша чlоаггlа могабу юрта боахама интенсификаци яргахьа парте лаьца никъ.

Дулха-шурий лостам болаш я тха колхоз. Хьайбай продукташ кийчъяра моцагlе а лаьяпах тхо хьалхара рубеж яьккха. Семилеткана чакхйоалаш кхоалагlа рубеж а йоаккхаргъя оаха, юрта боахамерча хlара 100 гектара доархlаш 150 центнерел кlезигагlа доацеш дулхи 450 центнер шурей йоаккхаргья оаха.

Керда, прогрессивни мел дер даим lомадари практикана юкъекхахьари духьа юртбоахама артеле вlашагlъеллад хьалха латтача опыта кхо школа. Укх деношка хьаделларгдолаш да агрохимически зоотехнически культура Цlи а агрохимически лаборатори а.

Колхоз вlашагlъеллача укх 35 шера хьадаьраш кlезига дац, хlаьта кхы а дукхагlеи дикагlеи хьаде ма чlоагlа дог а доагlа! Укх тlахьехамца юрташкарча берригача къахьегамхошца кхайкарал де безам ба са: вай мехка тlехьадуса боахамаш ца хилийтара де мел дезар дергда вай, вой вааши кхетамаца кхoдергдам вай вой мохк кхы а сихагlа дlахьалхашкахьа ваяра, юрта боахам чlоагlбалера а тоебалера а, коммунизм хьалъяра сийлахьйоккха, программа вахаре толамца кхоачашъяра.

ХЬУВКЪАМ ЛАКХБАР ДУХЬА

КПСС ЦК февральски Пленуме шера а ийсе а наькъаш хьийхаа юртбоахама химизаци яра. Ялаташ, бьша дaврш хьувкъаде, кхыйола продукци дукхагlа аикха, боахамий экономика сихха дегlайовлае торо хургья химех кхетамца а махуллв дикагlа а пайда эце. Из кхета а деш шоай беррига гlабалийта минеральни моттигерен удобренеш кхаша йохкаш ба Сунженски производственни управлене Кирова цlерахча колхоза кхаш леладераш.

Совхка гуракъа дена холадир колхозе ялаташ дlадийна кхаш хьаьндара балхаш. Лов lодиллалехьа минеральни удобренешца кlинен кхача культураштеи подкорика еш юххьанца шиъ, тlаккха кхоъ агрегат хилар денна болх беш. Сменах 75—85 гектар лаьтта хьаьнде вlаштlехьдоалар механизаторий, вlалла хи зехьа йоаергйоацаш, техникех дукхагlа пайда эцаргболаш болх вlаштlехьбаккхар бахьан долеш. Шоккха а трактор а сеялка ехе болх ца беш латташ ха яккхацар укхаза. Дика вlаштlехьдаьккхаяр суперфосфат хьатlаккхухьилга. Цу тайпара шоай къахьегам вlаштlехьа а баьккха хьахьег механизатораша укх деношка а. Денна тlехкхоачашъю цар шоай сменни нормаш. Из бахьан долаш хlанззехьа а 3350 гектар лаьтта хьаьндаьд колхозе, цунах 1070 гектар лаьтта гуралье а хьаьндеш. 200 тонн суперфосфатий аммиачни селитри я хlанз колхозе. Уж дlатовса лаьрхlай баьна дараши кхыйола культураши дlаюргйолча кхашка.

Хlара центнер кхо кходеш, цунах дукхагlа пайда эцара дикагlа хургдолча тайпара из тоадеш ба кхаш леладераш. Хlаьта хlара гектара тlа 25 тонн а кхоачийташ дlадулл из. 200 гектара тlа хьажкlаш, 40 гектара тlа шекара свекла, 47 гектара тlа помидораш, кхыйола культураш дlае езаяа кхашка а хlоназекъа а дlадиллад 9870 тонн ширдаьнна кхо. Тракторий 6 агрегатаца денна дlаккухьаш латт моттигера удобрени. Планел совгlа кхы а 200—300 тонн кхо дlадилла лаьрхlар механизаторашеи кхаш леладерашеи. Из гlулакх сихагlа кхоачашдара социалистически ихь йоржевь вlаши къовсам лоаттабу цар, дикагlа къахьегарна белгалваьлар Золотарев Петр, эггара дукхагlа дlадаккхад цо кхо. Цул тlехьабисаш трактористаш Рубенко Сергей, Верещагин Михаил, Диргин Иван, кхыбараш а.

Кхаш хьаьндаран культурай лакха хьувкъам хьалкхебаран реттара лоархlаме да колхозхошта агрохими дар. Агрохимидешар lомадеш вlашагlъелла кружок я колхозе, укхаза дешаш ва 32—38 саг — бригадираш, звеной кулгалхой, механизатораш, кхыбараш. Минеральни удобренеш кхашка дlа мишта товс, царех фу пайда боал, гербицидашца оасар дlа мишта доакх, ялатех латача садовхача хlамашца къовсам мишта лоаттабе беза, уж йовза эшаш йола молхаш мишта кийчъю, царца болх бечa хана кхерамзлен техника лелае lомабеннаб кружоке дешараш. Ялх — ворхl занити яннией цар. Шоай беррига нийз къинари дlадала лерхl колхозхошa укх шера лакха хьувкъам хьалкхебара, юртбоахама культураш алсамъяхара. Шеко яц цар шоай деккараш сийдеца кхоачашдергхилларах, хlана аьлча, тlеагlа да цар дош.

Ам. ПЛИЕВ.

СЕМИЛЕТКА ЯЛХЛАГІЧА ШЕРА—КЕРДАЧА РУБЕЖАШКА

(Колхоза отчетно-хоржамий собранера)

Кирова цlерах йола юртбоахама артель хьалхагlа къастъкъаьста хинна йиъ колхоз вlашагlа а теха хьаьь я. Эзар совгlа саг ва цу колхоза член волаш. Ужжал дукха нах цхьан цlагlа чугуллургбац. Цудухьа колхоза юкъара отчетно - хоржамий собрани комплексни бригадашка а лаьрхlар.

Кобин Шелковскаяи яхача юрташка хилар собранеш, колхоза председатела Пивкин Семен Николаевича «1962—1963 шерашка колхоза правлене баьча болха итогаши 1964 шерара деккараши» яха доклад а еш.

Цо дийцар, партийни организаце кулгалца колхозе повлене къахьегамхошеи лаьттанцара а хьайбашкара а йоала продукташ яхаран печчахьалкхенга йохкаран цхьадола толамаш даькхилар.

Дlадодарийн хьатlадоагlарийн смета 101 процент кхоачашъяьй, деррига хьатlадекна ахча, 13263 эзар сом хилар— 1961 шерарчул ших бlаь эзар сом хlана дац аьнна дукхагlа. Ялат чулоаттаду склад, сом чулоаттабу склад, гараж, шин баьн, хьайбаш чудоахкиду отараш, кхыдола тlирсаш хьалхарга дlадахийтад 84 эзар сом ахча, вешта аьлча дlаихача шерашкарчул ниссa ах дукхагlа, юртбоахама техника а лаьтта кийчду машинаш а нийцай 86 эзар сомах— дlаихача шерашкарчул пхезза дукхагlа.

Хан-ханнахьа а дукхагlа а теле даьннад колхозхошта ахча. Нагахьа санна хьалхагlа шера диазза-пхезза мара ца луш хиннадеце, совкха шоаш хьийгача къих цхьайттаза ахча ийцар къахьегамхоша. Дерригa дlадеnна ахча илх бlаь эзар сом гаргга да — 1961 шерарчул шн бlаь эзар сом гаргга дукхагlа. Цхьан сага-денга дlабаха мах 2 соми 79 кепиги хилар.

Чlоаггlа лакхъенай къахьегама оасарле. Хlана, хьалхагlа санна, цlагlа чу а ухаш балха карадаш дlатела езаш къахьегамхошт, уж шоаш хьаух болх бе беззача моттигашка.

Коммунисташ Елгушиеа Юнази Абдулмежидов Исраили керте латта жа lуй бригадаш бокъонца йола колхозни производства маякаш я. Елгушиева кулгалдеча коллективо хlара бlаь жийна тlехьа 125,4 lаьхар хьалкхебаьб, хlара устагlанна тlера 5,9 килограмм тха даьккхад. Абдулмежидов керте латтача же lуша хlара устагlанна тlера 6,5 килограмм тха даьккхад. Вlаьрчча колхоз цхьана хьаийцача хlара бlаь жийна тlехьа хьалкхебаьб 101,4 lаьхар, хlаьта хlара устагlанна тlера 4,7 килограмм тха а даьккхад.

Дика къахьийгад кхаш леладераша, механизатораша Анишенкос, Бадина, Цаболова, кхычар. Шоай хьинар ца кхоадеш колхозхоша къахьегар бахьан долаш ялатен технически культурайн хьувкъам лакхбаре оттаяь план 105 процент кхоачашъяьй, хlара гектара тlа 17,8 центнер а йоаккхаш. Дукхагlа хьакхаря ердари къаьста а долаш, 20 балха дийнахьа чуийца яьлар еррига культураш.

Дlахо нов. Пивкина йоах, доахана продуктивность лакхъяра болх зоовет специалисташа кхоачамболлаш ца лелабар бахьан долаш шура яккхарен печчахьалкхенга йоккарен план кхоачаш ца еш йисай.

Тlеххьара ший къамаьл чакхдоллаш нов. Пивкина колхозхой тlахьийхар, карагlдейнараш тlа сайце ца lера. Хlанз а пайда эцанза дукхе кховчамаш да, йоак цо, хиш дехкарца цхьана лаьтта лeладара химизаци яро укх шерре а йиш хулийтаргья хlара гектара тlара доала ялат шин центнергара ийе центнерга кхаччалца совдаккха.

Доклад чакхъьнначул тlехьагlа къамаьлаш даьраша чlоаггlа критике йир ревизионни комиссе председатела нов. Шляпкина. Зулахаш деш йола моттигаш бухъяхе езаш вола нов. Шляпкин ше хиннав цу зуламашца дакъа лоацаш. Хьакхарч йовзьачул тlехьагlа, нов. Шляпкина, дулх складе дlачу ца а луш, складега гlолла доацаш Грозне дохка lокхихьад, хlаьта цигга 10 килограмм мухь тlера а яьккха ехкай шийна. Цудухьа тамаш а яц 3-ча бригадерча шн бlеь совгlа волча артела члене ревизионни комиссе болх ца баьрг лаьрхlар.

Дика чудоацаш болаш къамаьл дар ветфельдшера нов. Хинчагова даьр. Колхоза правлене а, эггара хьалхарча аргlанна керттерча зоотехника нов. С. И. Гриднева а цlенхаштта чакхдаьккхадац хьайбаш дажаргдола участкаш екъара гlулакх. Масала, дlадахача шера жа МТФ лоргилга оттадир, хlаьта жерi доахана lулаш тlалелача даьгlенашка дажа дlалехкар. МТФ хlанз а изолятор яц, нагий lаьсай чудоахкадергдола моттигаш тоъац, доахан дахка моттиг яц.

Фермана гонахьарча лаьтта даим моша доакъар ловттаде деза, баьцаши тайп-тайпара культураши дlа а юаш. Эрий тlаьнна баьцаш йокъачла йолаелча, дlайийна баьцаш хьалъоттаргья царна меттел.

Райисполкома председатела нов. Земскова ше къамаьл деш колхозхой уйла тlаерзайир лаьттангара боала хьувкъам а хьайбай продуктивность а лакхъяра даькъе КПСС ЦК декабрьски февральски Пленумий решенеш кхоачашъяра. Шераш вlаши аийса деш укх итт шера юрте боахамера мел продукци яьккхай дийцар цо. Цу юкъе бархlазза хlана хиннадац аьнна дукхагlа хиннел деррига доаккхаш дола ялат, шурий товарность 90 процентага дlакхоачашш хиннай, хlаьта доахангара шура хьаиккхара боарам ворхlазза лакхбеннаб, кхоаза а кхы дукхагlа а доакх дулх, тха, фуаш, кхыйола продукци. Из деррига а даьраш балха хьалхарча юхьига тlа латтача наьха тешаме, хьаьнала кулгаш да.

Хlакхара керттера декхар малагlа да аьлча, из да, бlаьстан балхашта еррига юртбоахама техника кийчъелга, хиш декха харжаш доахилга, органически удобренеш кхашка дlахьолга, жа даххера кампани дика кийчъелга.

Ше къамаьл деш партийни комитета секретара нов. Л. Д. Мосина аьлар:

— Коммунисташ балхаш тlа кийса дlаоттабар бахьан долаш семилетка пхелагlча шера дика толамаш даьхад юртбоахама артела къахьегамхоша.

Цул совгlа, укхаза ешшаш доле хьалаши торонаши а семилетка ялхлагlча шера кхы а дикагlа толамаш дахара.

Докладах хетта аьча пренешка къамаьл дир ткъаь саго. Колхоза правлене баь болх мегаргболаш лаьрхlар собране.

Правлене члений состав кердаьккхай, верриге а хержараш 11 саг ва. Массава раьза а волаш колхоза председателалла хержар С. Н. Пивкин.

Ревизионни комиссе болх во лаьрхlар, нагахьа саг юке ца вуташ цув беррига членаш хийцар. Кхыча балхех мукъа а воалаш ревизионни комиссе председателалла хержар Курноскин Александр Николаевич.

А. САЛОВ,
Шелковски производственни управлене парткома инспектор-парторганизатор.

ХА ХЬЕЖАЦ

Бlаьсти гарга ихьчияле а Советски района колхозашка хlанз а тlехь органически удобренеш кхашка дlаккхахьа болабеннабац.

— Оаха фу дергда районерча мастерскеша тха трактораш тоаеш ца хилча, — йоах цхьайолча колхозий председателаша.

Бакъда района мастерскеша тракторашта ремонт яра план кхоачаш це елга. Укхаза 10-ча феврале 33 трактора ремонт е езача йистеньккхар 9 трактор мара яц. Хlана бус ремонтанкхаш селла тlехьа?

Цунна бехке бараш ремонтеча мастерске кулгалхой хиннабацар. Беррига бехк ремонтинкашта дlа. тlабеххаш даьсса хабараш дувцаш багlача колхозий председателаш ба. Цар графиках йоагглача хане дlаоттаяц трактораш ремонт е. Тlаккха уж хьа ца яйтача дехlама доацаш багlа механизатораш.

Масала, «Керда вахар» яхача колхозе (председатель нов. Байрамов) ремонт е езаш 4 трактор я. Царех шиъ дlадахача шера октябрь беттеи вожаш декабре ремонт е дlаоттае езаш бар уж. Цхьабакъда, Байрамова тоххаьалца цхьа трактор мара мастерскешка ремонт е яйтац.

Цу тайпарча наькъ тlа аьлнав ХХl-ча партсъезда цlерахча колхоза председатель нов. Межидов а. Цо ремонт е езаш хинна кхоъ трактор бокъонца ехачул тlехьагlа мара мастерске дlаоттайийзар. Цу гlулакхо наьха санне зе даьд колхоза. Цу тайпара дола масалаш кхы а дукха да районе.

Во тоаяр цига кхыйола юртбоахама инвентарь а.

КПСС ЦК февральски Пленума решенеш кхоачашъяра Советски района колхозаша сихалбе беза юкъера кхоачамбоацараш дlадахара.

Ю. ВОЛОГИН.

Т. Г. Шевченко вань 150 шу дизарга

КОБЗАРА ИЛЛИ ДЕРРИГАЧА ДУНЕН ТlА ДЕК

ЕРРИГСОЮЗНИ ЮБИЛЕЙНИ КОМИТЕТА ПРЕДСЕДАТЕЛА Н. С. ТИХОНОВА ДУВЦ

Кlезиге дешш дисаа 9 март тlаккхача, цу дийнахь белгалдоаккхаргда Тарас Шевченко вань 150 шу дизар. ТАСС-а корреспондента П. Касалапова Еррисоюзни юбилейни комитета председателагара Н. С. Тихоновгара дийхар цу дезача денна кийчо мишта ю дувцар.

—Украински Кобзара цlи,—аьлар цо, — дунен халкъаша оттаньй адамий сийлен доккхалк цеаш долаш барий пхьин мугlаре. Керда украински литература доладаь вола Шевченко ше къаман, халкъа бокъонца вола поэт хиларах тарра дунен тlа лоархlам бола саг а хинна дlаьттав. Из кlоаргга адамал доаллаш а эггара толашагlа долча тайпара интернациональни а ва — цун стихаш гарга а кхетаеш а я ерригача континенташ тlа миллионаш болча наха. Советски Союзе революци хилалехьа цун стихаши поэмаши араяьлий 807 эзар экземпляр тираж а йолаш. Советий lаьдал латтача шерашка поэта книжкаш арадаьлиад вай Даьхени доазол дехьарча мехкийн шовзткъе шин' меттала 13 миллион экземпляр тираж а йолаш.

Поэта-революционера юбилейна дуккхача мехкашка кийчлу пхьан дезача денга кийчлуш санна. Хlаьта вайцига, сийлахь-воккхача иллиалархочун даьй-мехка къаьстта чlоагlа кийчлу цу цlейга.

ДикагIа бола поэташ — вай мехка тайп-тайпарча халкъий викалаш хаддаш а lомалу Украина иллиалархочун творчествацa. Цар цунна хетаю стихаш, юха а цlаьхха а переводаш ю цун произведенеша, царна чу гене хьаькъал, бlыхочун низ, поэта дертйолца цlи а корайсагlаш.

Дувца дезаш дац, белгалдоаккх иов, Тихонова, Шевченка юбилей деррига советски халкъий диэза дола цlей хилар. Киеве а Украина кхыча городашка а март беттa, хlаьта цул тlехьагlа май беттa, йоккхий торжествааш хургья. Цига хьехаргба вежарех йолча советски республикай викалаш, кхыча мехкашкара хьаьший. Укхаза вlашагlтоххаш я СССР-ен Украински ССР-ен писателий Союзий пхьаьа кхийтта пленум, дунен литераторий, дунен халкъий форум, Цига дахьа лоацараш Киеве гlоргба Кобзара каша тlа.

Сийлахь-воккхача поэта дикача тlехьено луш йола ясакх, вай дерригача халкъий цунцарча безамах йола белгало хургья вай Даьхен столице цунна хьаделлаш дола памятник. Дукха ха йоацаш цун проектага хьежар Н. С. Хрущев, А. И. Микоян, Н. В. Подгорный.

ИйслагIча марта Москве ССР Союза Доккхача театре Т. Г. Шевченкона хетаяь торжественни сайре хургья. Центральни выставочни зале укх шера аьхки хьаелларгья йоккха выставка. Укхаза хургья вай мехка а доазол дехьа а араяьха Т. Г. Шевченко произведенеш, цун живописа балхаш, шевченковски темаех художникаша даь къамара а вай ханара а сурташ. СССР lилмай Академе ергья литература, метта, историе, философе, бокъон отделени лаьрхlа йола lилма сесси.

Юбилейца дувзаденна СССР lилмай Академе Издательствас арадоаккхаргда «Шевченкой дунен культурен» яха лаьрххlа къахьийга даь книжка. Цу тlа дувцаргда Т. Г. Шевченко творчества кхыча халкъий литературашта яьча влияние даьй-мехкен доазол дехьарчен lилмахоша даь тохкамаш. Московски издательствашa арадоахаргда юбилера книжкаш, цун произведеней сборникаш. Укхаза ала доагlаш да вай мехка а доазол дехьа а Кобзара стихаши поэмаши немецки, английски, французски, кхыча къамий меттала арайоахаргхилар.

Еррисоюзни юбилейни комитета адресах союзни республикай культуре министерствашкара, союзни автономни республикай писательски организацешкара, тайп-тайпарча областашкара, городашкара ухача письмош тlа дувц, йоах иов. Тихонова, Шевченкона хетаяь торжествааш йолча денoшка массанахьа а вай мехка хьаелларгья выставкаш, собранеш, lилма конференцеш ергья. Т. Шевченко вахарехи творчествахи лаьца лекцеш ешаргья, беседаш ергья. СССР халкъий меттала керда арайоахаргья цун стихаши поэмаши.

Центральни, республиканск, моттигерча журналаш тlеи газеташ тlеи шеpa белгалдоаккхаргда из ди. Из дувцаш да Грузера, Латвера, Азербайджанера, Казахстанера, Тувера, Эстонера, Якутера, Белоруссера, Ленинградера, Горькера, Иркутскера, Барнаулера... деча хоамаша.

Шевченко вена 100 шу дизари из вань 150 шу дизари Дунен Дерригдунен Совета решенеех белгалдоаккхаш хилар хьонхадича дика кхетадергда мел бокхха ба украински халкъа аьнiий творчества лоархlам. Вай хана Шевченко, цун цlи, цун творчество дерригдунен политически художественни лоархlама бокъонца йола факт а хинна дlаьттай, аьлар юххера йистевоалаш Николай Тихонова.

(ТАСС).

Дика леладу берш Грознерча № 10 йолча берий саде. Цар дукхагlа санъердалургдолаш а царна хьакъал лургдолча тайпара а оттаьй берий бешара ден распорядок.

lуйрийна хьал ма гlайттинге а физзарядка яйт берашка, денна еча физзарядка чlоагlбу цар низ. Цул тlехьагlа хlама а даь ловзараш доладу. Денна эргадуал уж ловзараш. Уж тайп-тайпара а да: «Циски дахкен», «Борзи, газел, бlийгашш», «Морякаш», иштта кхидараш. Цул совгlа тахнех а лова бераш.

9 сахьета 30 минута яьлча занятеш йолалу. Бераш lомалу пластилинах тайп-тайпара хlамаш е. lхьанне тара а волаш саг ву, вежар ду хьейбаш, сенхарий, кхидараш а. Берашта кхьнe мотт lомабара а царна атта не оалалуш доладешаш шеьрдара а лаьрхlа йола урок дул. Делкъийта хlамо дийцар тlехьагlа фега арадоах уж. Цул тlехьагlа 1—1,5 сахьета lоду уж. Иштта сакъердаме а пайда эцаш а дlахьу берийша хlера ди.

Сурта тlа: кема тlа а хайша «моряхаш» яхача ловзарга ловзаш доахк бераш.

И. Павева сурт.

ШКОЛА МУЗЕЙ

Ер дешара шу долалуш юкъхьанца дена шоай низаца Владимир Ильич Ленина вахарахи цун деятельностахи дола бакъдараш гойташ йола музей вlашагlтоххилга раьза хинна тlаййцар номер 19 йолча школа дешархоша. Школа коллективо ше дагальца из сийлахьа гlулакх чlоагlа ха а йоалаш кхоачашдир. Ер шу долалуш а тlехь Лениних йола музей кийчъяь баьлар дешархой. Хоза ба музея чура лоаттами цун чулоацами.

Школа лохерча этажа тlара шоллагlча этажа тlа хьалтlавоалаше а эггара хьалха бlарг тlеотт ворхl даькъа вкъалуш коридора йlовххала Ленина вахар дувцаш пенах хьалтеха доаххача суртех.

Хьалхарча отделене чуйоагlа В. И. Ленин берара ваьлча дена шийн революционни деятельностага кхаччалца цо дlайихьа ха, шоллагlча отделене чуйоагlа Ленин социалистически революцена кулгалдьн из котьаьккхан йола ха, кхоалагlчой йиълагlчой чулоац гражданска тlом лаьтта шерашн социализм е йолаяь хан, хlаьта вокх отделенешка а боккъала хоза хьехьекхав Ленин шийн деналца, балха тlа, салоlаш волча хана. Йистейоал из парте XXII-ча съезда материалашца.

Музей вlашагlйолларо доккха новкъостал дергда пхьоалагlча классагара дена цхьайтталагlча классага кхаччалца болча дешархой знани лакхъяреи, Владимир Ильич Ленина вахари цун деятельностеи лоарха кlоаргагlа царна дlаловзийтареи экскурсех урокашта.

Школьни музей хьаеча хьинаре дакъа лоацаш хиннар а цига кулгалдьр а истори хьехаш йола хьехархо Рыбакова Елизавета Федоровна я. Цо иштта дика терко яьй цига Владимир Ильич Ленин вань 22 апрель белгалдаьккхара хьаеллаш йолча музеи экскурсеваш вlашагlтохаш а. Уж ба 6 «а» классера Коваленко Раян Садовниченко Таня, 8 «а» классера Максименко Мишеи Мацкевич Анатолийи, 8 «б» классера Марченко Наташеи Амиридзе Нонаи, 9 «а» классера Шинкка, 7 «а» классера Куприенко, кхыбараш. Церех хlаравена тlачlоагlъяь шин-шийн темаш а шоай классашкарча дешархошта цар музеях лаьца экскурсеш ергйолаш. Цар хlинале а шоай болх дlаболабаьб дешархошца.

Иштта 15-ча марта школе хьаелла кийчъеш я краеведчески музей а. Цунна эша кхоачам а хlинале баь баьлнаб. Масса тайпа материал гулъаь йолаш я цига.

Школьни краеведчески музее дешархошта довзийтаргда Нохч-ГlалгlIайчен вахар, хьайбай боахам, юрта боахамера баьца дварий тайпаш, республика промышленность, вай дегlаена культуреи искусствои, иштта кхыдараш.

Лениних йолчеи краеведчески музеишта материалаш вlашагlтохаш кхы балха дешш доккха дакъа доацаш белгалбаьлар 11-ча «а» классера Хасаров Насруддини Гребенюк Николайи, 10-ча «б» классера Кашенко Александри Султыгов Руслани, 9-ча «в» классера Арбиев Руслани 8-ча «а» классера Слепченко Юрийи, 7-ча «а» классера Лукашев Николай, 7-ча «в» классера Овчинников Анатолий.

22-ча апреле В. И. Ленин ваьча ден сийна «хьаелаш йолча школьни музейна совгlата дала альбомаш, макеташ, экспонаташ, иштта кхы совгlаташ кийчдаьй классашкарча дешархоша.

А. ДОДОВ.

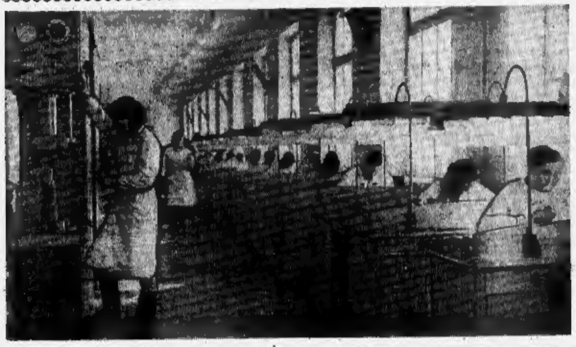

Кабардино - Балкари. Толамца къахьег алмазни инструменташ еча Терски завода коллективе. Дунен 13 пачхакъалкхенга дlаухийт цо арахеца продукци.

Сурта тlа: алмазно - металлически бурув тохара коронкашта кепа тоха участок.

В. Турбина сурт. ТАСС фотохроника.

ДИКА КЛУБ

Дика болх беш я Ведене района Элистанжера юрта клуб. Юрта массанена вовзаш а дика лоархlаш а ва цун заведующи иов. Актиев Алихад. Шийн гlулакх дезаш а довзаш а ва из.

Цо вlаштlехьдоах клубе лекцеш ешилга, беседаш ейта, юрта боахама хетаяь фильмаш хьуакъилга. Цар колхозхошта новкъостал ду юртбоахама производство дикагlа йоазаре, коммунистически гlулакхи эстетически безами болаш юртахой хилара тlаэтам лу.

Керттерча даькъе культурно-массовойи, кхетамеи, дикагlа йола опыт дlайовзийтареи болх бу цо колхозхоша къахьегача моттигашка: кхашка, фермашка, бригадашка. Масала, Карл Маркса цlерахча колхоза № 1 йолча шурийтоварни ферма цlеча уголоке Актиевеи юрта библиотекара Мальсаговаси дика кийчдаь хьалтехар «Халкъа долча берката, коммунизма дукха», «Юрта боахама — хими», «Шоана, доаркаш» яха а кхидола а плакаташ. «Молнеш», «Боевой листокаш» арайоах бригадашка, фермашка. Цар тlа дувц цхьацца болча колхозхошта къахьегама тlехь кхаргlдаьнна дикадараш.

Дика кийчъаьй ше болх бу клуб иов. Актиева. Укхаза хьалтеха доахк «Хими юрта боахаме», «Юрта боахам лаккхбар —дерригача халкъа гlулакх», «Деррига а сага дукха, саг бахьан», «Сийле кийла Нохч-ГlалгlIайчен дикагlа болча кхалнаха» яха плакаташ, «Болх ца беча хlама а дац» яха сатирически стенд. Укхаза йовзаргба хьона колхозе дикагlа болх беш бела нах.

5-ча феврале клубе хилар юрта школа коллективаца цхьана оттаяь «Дезаяи школе» яха тематически сайре.

Клубо беча культурни балха лаьрхlа цига вlашагlъелла а 11 сагах латта, школа директор иов. Битимиров юрта вола совет. Цунна юкъе ба иш. А. Матаева, А. Устинов, Р. Мальсагов, кхыбараш а. Цу совето керттерча даькъе клубе халкъа культура университета занятеш ю. Хlанз «Йоккха хими — ударни фронт» яха тематически сайре кийчъеш я иа совет.

Юрта боахама химизаци интенсификаци яра хьакъехьара КПСС ЦК декабрьски февральски Пленумаше яь решенеш наха дlайовзийтар, уж кхоачашъяра де дезачох колхозхой дlакхетабеш дика къахьег Элистанжерча юрта клубо.

А. МИСЛАУРОВ, Нохч-ГlалгlIай АССР культура Министерстеа методист.

Доазол дехьара

БИРМЕРА СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИ РЕФОРМАШ

1948 шера шийн лоlаме а яьнка дlаьттача Бирмина къалханиа чоалхане дешаш айттар. Бирма шийн лоlаме хилар политически экономически чlоагlде лерхlаш реформаш елга хилачза даргдоаца хlама дар. Цхьабакъда 14 шера lаьдала доал деш латтача группо бокъалдар аьлча хlама, данзар уж диэза даргдоаца деккараш кхоачашдара. Английски капитало хьалха а санна тlахьожам лоаттабора мехкдаьттан горнорудни промышленноста, банка даькъе, арахьарча торговле керттера моттиг лоацар.

Кхыча мехкий монополеша еча эксплуатаце, помещикашеи йоалах ахча телараннеи телхадеш хинна иштта а кlаллисача юрта боахама хьале — цу дерриганеша социа кхьча хинна экономика lалаьмате мела дегlайоагlача оттайяр. Тlом хилалехьа хиннечох 85 процент мара хилацзар 1962 шерара къама производство, хlаьта бахача наха цхьан сага сих кхочар — тlом хилалехьа хиннача къеча колониальни боарамах 67 процент мара дацар аьлча а кхоачам ба.

Бирма экономически шийн лоlаме ца хиларах пайда а эцаш малкбузерча мехкаша политически lотъкъам бора цунна, СЕАТО агрессивни блока юкъеяхьа гlийртар. Эггара доккхагlдарех долча «Гардиан» яхача Бирма газето мабарра ийса баьча лоархlамах Бирма «шийн лоlаме хилара» кхерам тlаоттташ хьал эттар мехка. Цу хьале 1962 шера 2 марта инарал Не Вина къам - мукъадаьхкхара кхыбола цlи кеза пенталаши юрте а латташ мехка доал деш хиннараш тlера кхийсар. Хьаьвар керда правительство — Бирмански Союза Революционни Совет. Бирма дегlайоагlача новкъа гола тоха моттиг а хинна дlаэттар из. Мехка чакхъяьха йолайир социально-экономически реформаш.

1962 шерехь Революционни Совето магийтанзар доазол дехьарчен моттигерчен капиталистий ийна йола акционерни предприятеш хьае. Цу гlулакха лоархlам мел ба кхетадергда духхьали колониальни хьисапе мохк бовха хаьа долча кхьачача, укх тlеххьарча шерашка ийна предприятеш йохкилга доазол дехьара, къаьстта американски, капитал мела дегlадаьхкача мехкий экономикайа юкъе далара эггара чlоагlагlа ирьржа форма а хинна дlаоттара уйла йича.

Доазол дехьарча доакъашхой рузкъана национализаци е йиш на хулийташ дола конституце гlулакх дlадаьккхар Бирма керачча правительства. Хlанз дlаьхьа йоалаш латт мехка экономике доазол дехьарча капитало лаьца моттигаш. Национализаци яьй ерригача доазол дехьарча, хlаьта иштта къаман частни банкашта, английски мехкдаьтта компание предприятешта. Доазол дехьарча къаман доккхача капитала чlоагlа теха хlама хилар калогах дола керда закон. Цунах боккхий совдегархой, фабриканташ, плантацей лаьй деккарийла ба шоашта болача пайдах 85 процент пачхахьалкхен фонде дlатела. «Кlезига доход йоагlаранта новкъостал де. Бирмера буржуазии класс дlаяккха лаьрхlа дар из закон, — яхаш яздора Ассошиэйтед Пресс яхача агентства корреспондента.

Хьалха У Ну правительство йолча хана Бирма арахьарча торговлех йола доходаш диккача даькъе кхыча мехкий капиталистий доалахьа яр. Мехка чура ийна лута дунен рынке лоххарах 1962 шера кхыча мехкашкарча капиталисташта 5932 эзар ажа пайда баьлар, е обороте долча капиталах 44 процент. Арахьара торговли пачхахьалкхенна кара а йохкийташ, чура торговли, промышленни кхачани товараш, хlаьта иштта бедал эшилгеи уж дlа-ихха нийсделгеи доллаш-лоллаш бе а дела, тlехъаьнна еха эксплуатацех ахархой, лорабир Революционни Совето, мехка акколохиальни эксплуатаци дlахо яра никъ биййкхар кхыча мехкий монополешта. Хlанз промышленностахи торгбелахи бовлаш бола пайда Лондонеи Нью-Йоркеи сейфашка а ца бодаш, пачхахьалкхенга кхоач, из къаман экономика дегlаярга, халкъа образованеи унахцlено лорареи хьаштешка бода. Революционни Совето даьча гlулакхаша йиш хилийтар 1963—1964 финансови шера керда бюджет оттаеш продукци яккхарга дlадодар пачхахьалкхен секторе 4,5-зза лакхде.

ДуккагIа терко ю юрта боахам дегlабоалабара а. Бирме баха нах дукха а дуккагlа бераш ахархой ба, хlаьта юрта боахама мехка экономикка керттера дакъа да. Дуга Бирме дахача халкъий вахара лара а, экспорта керттера товари кхыча мехкашкара доагlача валюта керттера хьаст а ба. Шийн экономически политика керттера деккар юрта боахам дlахо дегlабоалабар а лерхlаш. Керда правительство гlерт укх къаьтlадоагlача шерашка из дикка лаккхбе, юрта боахама продукцена бахача наьха дегlауха кхачан хьакъехьара хьашташ кхоачадарали кlаьта продукцена бедал хилийтарали совгlа, мехка индустриализаци яра кхыча мехкашкара валюта чудоагlа халдаьлза дукхагlа буза къаст цох хилийта а.

Бирма историе чухь эттара хьалха яьй юрта боахама механизаци, гучаьнна бирмански ахархой кхашка хьалхара тракторат, шерлуш латт ирригационни системаш, карадераош латт целинни лаьттaш. Мехка юрта боахама продукци дукхагlа яккхара торонаш йоккхий я. Аха мегаргдолча 55 миллион акр йолча лаьттах духхьал 20 миллион акр мара карадерзаьяп. Кердача лаьтташка пачхахьалкхен новкъосталца хьаю «кооперативни юрташ», цига баха ухийт лаьтта доаца ахархой. Цу юрташка пачхахьалкхено льготех дlалу инвентари кечалаш, дlадув фу, ссудах ахча тел. Бакъда, «кооперативни юрташ» хlанз а кlезиг я, хlаьта а уж, шеко яц, боккха лоархlам болаш я мехка кхоаненна.

Болхлой къахьегамен вахарен хьалаш тоалара новкъа а хьалхара гlа баьккхаб. Предпринимателашта мукъалаш шоай лоlаме производство сопае, предприятеш дlакъовла, болхлой балхара дlабаха. Заводашкей фабрикашкей хьаю халкъа комитеташ, цар деккар да къахьегамхой бокъонаш лорар, къахьегама овсарле лаккхара дешаш къестадар. Болхлой материальни хьале хула кувцамаш хlанз а доккхий дац. Цхьабакъда церна болча пайдана балхаз луча ала системе оттаю, бе болх ца хилара луш йола страховании пенсии оттадеш да.

Бирма болхлой класс йоккха яц. 250 эзар саг ва промышленни машинаьъкъен пролетариат. Цар левзай а тlехьа лаьрхlача бахача нехах 7 процент мара хилац из. Хlаьта а ше кхычарта диллача йоккхе еца а, болхлой класс эттара лерттlагlен эггара тешамегlен бола политически низ ба. Цун лоархlам гучабаьлар мохк экономически оргбаккхара тlехьа лоаттабеча къовсаме а. Бирма къахьегамхоша хьахьекхар колонизаторашна хилча шоай мехка дукхагlа продукци яла шоашта могартхилар. Масала, Сириамерча мехкдаьтта чекхдоаккхача заводо цига английски директори технически персонали йолча хана дийнахьа 200 эзар галлон бензини фатагени арахецар. Национализаци яьчул тlехьагlа цига болх бе йолаеннай шоллагlа аргlа. Сириамерча мехкдаьттахоша завода къахьегама овсарле 800 эзар галлонга кхоачаш лаккхъяй. Продукци дукхагlа арахийцай кхыча национализированни йолча предприятешка а.

Къам шийн лоlаме хулга чlоагlдара тlехь боккха лоархlам болаш ба империалистически пачхахьалкхенаша политически идеологически беча lотъкъама духхьал лоаттабу къовсам. Тайп-тайпарча американски «фондаша» бу подрывной болх дlабаьккхаб. Революционни Совето хьа ца эцаш дитад американски «Машара Корпусо» ду гlулакхаш «Фулбрайта программах» США-ра доагlа новкъостал. Малхбузерча духовни миссеша хьаьча дешара заведенешка пачхахьалкхено оттаьча программех хьалкле лелае декхарийла яьй уж. Бирмера Малхбузен пачхахьалкхений «Культуртрегерски миссе» дlаяьхка яьннай ала йиш я хlанз.

Бирма хьалхара гlа баьккхаб экономически йиза шийн лоlаме хилара новкъа. Цу новкъа Революционни Совет хьаллоац Бирма дерригача къахьегамхоши бокъонца болча патриоташи.

Ю. ГАВРИЛОВ. (ТАСС).

ВЕЖАРАШХА ЙОЛЧА ПАРТЕЙ СОВЕЩАНИ

МЕХИКО, 27 февраль, (ТАСС). Шоашта законах йоагlа бокъонаш лораеш пенамски халкъо лоаттабеча турпалча къовсамо енеоколониализмана тlара яхоллар lодаьккхар. Ше мабарра йола эксплуататори халкъашта низ-lотъкъам лоаттабери хиларах тера гучаьнна американски империализм», —йоах Мексиках Центральни Америка мехкийн коммунистически болхлойн партей викалий цу лаккхехьа хьоаздьнарех цхьан мехка хиннача совещане тlайийцача революце тlа.

Совещане белгалдьнккхар. Панамски канала зонах вlашагlхийттача Штаташа Латински Америка дерригача мехкашкара халкъаш - мукъадахара болам тоlабара дола карательни низаш кийчдара йола центр яь хилар. Цу тайпара, йоах совещане революце тlа Панама гlулакх «къамаш-мукъадахара тlехьа къовсам лоаттабеча дерригача халкъий гlулакх да».

«Социалистически Куба лорерга!» аьнна йолча революце тlа совещане белгалдоаккх «шоаш мукъадахара тlехьа, керда общество хьаяра тlехьа, нах боацабераши бахашбараши боаца общество хьаяра тlехьа къовсам лоаттабе халкъий дог урувттадуй кубински революци хlалак е гlертилга империалисташа ца дуташ хилар. Кубински халкъа тlоттача кхерамца дувзадена совещане «деррига халкъаш, къаьста аьлча Латински Америка халкъаш, тlахьийхар фийла хилара, агресси дулийтарг йоаца гlулакхаш дора, зулама гlулакхаш чекхдата еш йола кийчо шерра а хьакдо а гучанхара».

АНГЛИЙСКИ КАБИНЕТА ЗАСЕДАНИ

ЛОНДОН, 27 февраль. (ТАСС). Селхан английски кабинете заседани хилар, премьер-министра Дуглас-Хьюма председателах а деш. Пресс Ассошиэйтед агентства дипломатически обозревателa яхачох английски правительства заседание йийцар Кипре хlанз долча английски эскара подразделенеша леладеча гlулакхашта духьал Кипра президента Макариосa яь нота.

Цунна тlехьа хилар тlемен фордал дехьарен политика кийчъяра комитета заседани керттерча 9 министра дакъа а лоацаш, царна юкъе кхыча мехкашкарча гlулакхий министр Батлер, оборона министр Торникрофт, къаьмийн колонийн доттагlлен гlулакхий министр Сандис, хlаьта иштта кхаь тайпарча эскарий командующеш а болаш.

Шахматаш

ВЦСПС-е шахматех хьалхарабе чемпионка цlи яккха ловзаш моттиг яккха еш йола Днепропетровскера полуфинал дlайолаелар бархlалагlча турах. Цу турах кертера теркам тlаозаш хилар Нохч-ГlалгlIайчен чемпион мастер В. Дорошкевичи А. Сокольскийи (Минск) ловза вlашагlкхетар. 25 шу хьалха ВЦСПС шахматех хьалхара моттиг яккха ловзаш мастера норма яьккха ва А. Сокольский. Бакъда, цо юхатоххаьзар Дорошкевич, ловзаш кот а ваьлар.

Мастерий Пламоновеи (Киев) Соловьевеи (Москва) 5,5 очко я, хlаьта мастерий Дорошкевича, Чукаева, Черникова 4,5 очко яьхай.

Грозне городской шахматий клубе чемпионка цlи яккха ловзаш цхьайтта кхалсаг я. Дика ловзаш № 20 йолча школе 10-ча классе деша ягlа Наташа Сидоркина. Вlашта йоалаш кхазза котъяьккхай из. Бакъда воргlагlа бlаьгбоенхаш Е. Рязанцевас ловзийташ из.

Хlанз Сидоркинас 6 очко яьккхай, хlаьта Рязанцевай 5,5 очко я.

Цу ловзара юкъе чемпионка цlи яьккхача РСФСР-е кхалнаьха юкъе хьалхара моттиг лаца укх шера 6-ча марте городе Майкопе шахматех ловзача дакъа лоацарга да.

А. БОГДАНОВ.

Редактора зам. А. А. МЯКИЕВ.

Город Грозне, Моздокски улицагlа, № 7, йолча цlагlа 6-ча квартире ехача гражданкас Недобой Нина Павловнас суде денид город Владивостока, Фрунзенски района Иортски улицагlа, вахача гражданиначара Недобой Андрей Тихоновичагара шоай хьаллараж дола дош.

Дош дувцаргда Грознерча Ленински района халкъа суда.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Цlеча фронтовикий улица, 10. Телефонаш: редактора зам. — 2-07-01, балхаоахама секретара — 2-45-48, партийни вахарен, промышленностен, юртбоахамен, школни отделей — 2-35-72.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 10. Телефоны: зам. редактора — 2-07-01, ответственного секретаря — 2-45-48, отделов партийной жизни, промышленности, сельскохозяйственного и писем — 2-35-72.

«Грозненский рабочий» издательства типографи Революци проспект.

Типография из-ва «Грозненский рабочий» проспект Революции.

СФ05047. Заказ № 1205.